

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ –
СУМСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«ДЖЕРЕЛО ТВОРЧОСТІ»**

**ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ВИХОВАНЦІВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТВОРЧИХ ОБ'ЄДНАНЬ ЗАКЛАДУ
ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Номінація «Керівник гуртка-2021»

**«Керівник гуртків еколого-натуралістичного напрямку»,
профіль: квітникарство**

Конкурсні матеріали

Акіменко Віти Миколаївни,

**керівника гуртка Комунального закладу Сумської міської ради –
Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості
учнівської молоді**

ЗМІСТ

1.	Інформаційна сторінка.....	3
2.	Заявка на участь.....	6
3.	Характеристика педагогічної діяльності.....	7
4.	Анотація «Мій педагогічний досвід роботи».....	9
5.	Результативність роботи педагога і вихованців.....	25
	5.1. Відомості про педагогічну діяльність	26
	5.2. Скан-публікації у фахових виданнях і засобах масової інформації	34
6.	Відгук на професійну педагогічну діяльність керівника гуртка Акіменко В. М.....	39
7.	Програмно-методичне забезпечення.....	41
	7.1. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого- натуралістичного напрямку «Світ природи».....	42
	7.2. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого- натуралістичного напрямку «Декоративне квітникарство».....	51
	7.3. Положення про Школу розвитку і творчості «Барвінок».....	62
	7.4. Конспект заняття для дітей молодшого шкільного віку «Розмноження декоративно-листяних кімнатних рослин».....	71
	7.5. Виховний захід «Пізнай себе та світ навколо.....	81

ІНФОРМАЦІЙНА СТОРІНКА

Акіменко Віта Миколаївна

Освіта – вища

Спеціальність за дипломом – географія та біологія

Освітній заклад – Сумський державний педагогічний інститут імені А. С. Макаренка, 1995 р.

Місце роботи – Комунальний заклад Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

Загальний педагогічний стаж – 25 років

Стаж роботи на посаді – 18 років

Посада – керівник гуртка

Кваліфікаційна категорія – 12 розряд

Педагогічне кредо. Навчати та виховувати так, щоб у кожному дитячому серці запалити вогник пізнання, мислення, добра.

Нагороди:

- Подяка Міністерства освіти і науки України за сумлінну та бездоганну працю, залучення учнівської молоді до природоохоронної діяльності та досягнуті успіхи у справі навчання і виховання підростаючого покоління (2015)
- Грамота Міністерства освіти і науки України за ініціативу та наполегливість, високий професіоналізм, сумлінне виконання службових обов'язків та вагомий особистий внесок у розвиток сфери освіти і науки України (2018)
- Грамота Міністерства освіти і науки України, Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді за вагомий особистий внесок у розвиток екологічної освіти і виховання підростаючого покоління, натуралістичної роботи з дітьми й учнівською молоддю (2018)
- Грамота Сумської обласної організації Українського товариства охорони

природи за активну участь у роботі Товариства, досягнуті успіхи у заходах по охороні природи та участь у тематичних природоохоронних виставках під гаслом «Збережи ялинку – збережи життя» та «Друге життя непотрібним речам» (2017)

- Грамота Сумської обласної організації Українського товариства охорони природи за участь у передноворічній виставці під гаслом «Збережи ялинку – збережи життя» (2019)
- Електронний сертифікат Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді учаснику Всеукраїнської компанії «Вишнева Україна» в рамках Міжнародної науково-освітньої програми «GLOBE» (2016)

Висвітлення результатів професійно-творчої діяльності педагога

- Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку основного рівня «Світ природи» (2017)
- Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку основного рівня «Декоративне квітникарство» (2015)
- Положення про Школу розвитку і творчості «Барвінок» (2015)
- Методична розробка «Зелена архітектура навчального закладу» (2018)
- Тематичні цикли занять для забезпечення роботи гуртка «Світ природи»
- Методика та тематика дослідницьких робіт з біології
- Дидактичний матеріал для практичних робіт за програмою «Світ природи»
- Цикл бесід та годин спілкування
- Методичні розробки сценаріїв, інтелектуальних та дидактичних ігор, вікторин
- Розробки навчальних екскурсій до теплиці, саду лікарських рослин, ботанічного саду «Юннатівський», екологічної стежки.

Участь у методико-педагогічних заходах

- 2015 р.** – міська науково-практична конференція «Озеленення міста – справа рук кожного»;
- 2019 р.** – міський семінар для методистів закладів позашкільної освіти «Формування життєвої компетентності як складова становлення успішної особистості вихованців закладів позашкільної освіти»;
- 2020 р.** – постійний семінар для педагогів Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді з теми «Шляхи, форми і методи удосконалення освітнього процесу».

Заявка
на участь у III етапі Всеукраїнського конкурсу «Джерело творчості»
у номінації «Керівник гуртка – 2021»

Напрямок позашкільної освіти Керівник гуртків еколого-натуралістичного напрямку, профіль: квітникарство.

Прізвище, ім'я, по батькові	Акіменко Віта Миколаївна
Дата народження	23.03.1972
Місце проживання	м. Суми
Контактна інформація	0953066933 vitacentum@gmail.com
Освіта	Сумський державний педагогічний інститут імені А.С.Макаренка, 1995р., географія та біологія
Підвищення кваліфікації	2019 рік – очні курси підвищення кваліфікації при Сумському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (свідоцтво ПК 02139771 14638-19)
Стаж роботи: загальний	26 років
педагогічний	25 років
Місце роботи	Комунальний заклад Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, вул. Харківська, 13, м. Суми, 40035, тел. (0542) 789-735, e-mail: centum-sumy@ukr.net
Посада	Керівник гуртка, завідувач відділу
Державні нагороди, відомчі заохочувальні відзнаки	Подяка МОН – 2015 Грамота МОН – 2018 Грамота НЕНЦ – 2018 Грамота управління освіти і науки СМР – 2010 Грамота міського голови – 2013, Грамота голови Сумської обласної організації Українського товариства охорони природи – 2017, 2019
Посилання на веб-сайт закладу позашкільної освіти, де розміщено електронне портфоліо учасника конкурсу	

Керівник закладу
позашкільної освіти _____
(підпис)

Харламова Л. М.
(прізвище, ініціали)

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Акіменко Віти Миколаївни,

керівника гуртка Комунального закладу Сумської міської ради –
Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості
учнівської молоді

Акіменко Віта Миколаївна працює в Комунальному закладі Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді 17 років: з 2003 року – на посаді керівника гуртка, з 2009 року – методиста, з 2011 року – завідувача відділу квітництва.

Віта Миколаївна з відповідальністю ставиться до виконання своїх посадових обов'язків. Має високий рівень науково-теоретичної підготовки, досконало володіє ефективними та інноваційними формами і методами освітнього процесу. Працює творчо, зацікавлено, активно використовує сучасні педагогічні технології, вміє бачити перспективу, прогнозувати результати, швидко реагує на новації, відзначається високою професійною компетентністю.

Акіменко В. М. розробила навчальну програму «Декоративне квітництво» I-II років навчання, в якій основна увага приділяється практичній діяльності вихованців у галузі квітництва. З метою формування у вихованців ключових компетентностей засобами біологічної освіти, оволодіння методами пізнання живої природи та екологічно грамотної поведінки в довкіллі, формування інтересу до глибокого вивчення біологічних дисциплін у 2017 році розробила навчальну програму «Світ природи».

Педагог постійно дбає про результативність освітнього процесу. Про це свідчать перемоги вихованців керівника у всеукраїнських та обласних конкурсах, акціях: «Галерея кімнатних рослин» (2016, 2017, 2018, 2020), «Парад квітів біля школи» (2016, 2017, 2018), «Юннатівський зеленбуд» (2014, 2015), «Дивовижна теплиця» (2018) та інших. Педагогічний досвід роботи Акіменко Віти Миколаївни був узагальнений та впроваджується в

практичну діяльність педагогів закладу, висвітлюється у засобах масової інформації: науково-методичному журналі «Позашкільна освіта» (методична розробка заняття «Лікарські кімнатні рослини»), газеті «Сумщина» (стаття «Квітникарство – ефективний метод спілкування з природою»), «Ваш шанс» (стаття «Унікальна колекція під загрозою»).

З 2008 року активно популяризує досвід роботи, плідно співпрацює з Сумською обласною державною телерадіокомпанією та філією ПАТ НСТУ «Сумська регіональна дирекція». Брала участь у телепередачах «Острів знань», «Трава-мурава», «6 соток». Педагог і її вихованці діляться знаннями по вирощуванню та догляду за декоративними рослинами, використанню їх лікарських властивостей.

Віта Миколаївна добре володіє методами високоефективного господарювання. За роки своєї діяльності у відділі квітникарства вона створила міцну матеріальну базу, яка забезпечує проведення освітнього процесу на високому методичному рівні. Заслугою педагога є створення куточка здоров'я, поповнення новими видами колекції рослин, сучасне оформлення та оснащення навчальних кабінетів.

Акіменко В. М. відзначається цілеспрямованістю, принциповістю, постійним прагненням до змін, саморозвитку та самовдосконалення. Вимоглива до себе і підлеглих, ерудована, інтелігентна, користується повагою серед колег, учнів та їх батьків.

За досягнуті успіхи у вихованні підростаючого покоління та плідну роботу нагороджена Грамотою МОН, Подякою МОН, грамотами та подяками Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, Грамотою міського голови, Грамотою голови Сумської обласної організації Українського товариства охорони природи та грамотами ЦЕНТУМ.

Директор

Л.М.Харламова

The background is a vibrant green with a gradient from light to dark. It features several glowing white lines that curve across the frame, some ending in small, bright white dots. The overall effect is dynamic and futuristic.

**АНОТАЦІЯ
«МІЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ДОСВІД РОБОТИ»**

АНОТАЦІЯ «МІЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД РОБОТИ»

АКІМЕНКО ВІТИ МИКОЛАІВНИ,

керівника гуртка Комунального закладу Сумської міської ради –

Сумський міський центр еколого-натуралістичної

творчості учнівської молоді

Тема досвіду: «Формування життєвої компетентності вихованців в умовах інноваційного освітнього середовища творчих об'єднань закладу позашкільної освіти».

Адреса досвіду: Комунальний заклад Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Репрезентативність досвіду: період накопичення досвіду – 2015-2020 р.; період розроблення конкурсних матеріалів – вересень-грудень 2020 року.

Форма узагальнення: методичне портфоліо.

Обґрунтування актуальності досвіду

Українська освіта ХХІ століття розпочала процес кардинальних змін у структурі, змісті й технологіях навчання. Сучасна особистість має бути готовою до конструктивного досягнення успішної життєдіяльності в мінливих суспільно-економічних умовах, самостійного і свідомого вирішення складних життєвих завдань, породжених інформаційними, економічними, соціальними, політичними, екологічними, культурно-релігійними процесами третього тисячоліття. Постає необхідність у життєвій компетентності особистості, її здатності успішно розв'язувати власні життєві проблеми, брати продуктивну участь у розв'язанні суспільних проблем.

На сьогодні саме позашкільна освіта здатна мобільно реагувати на швидкі зміни в соціумі в інтересах дитини та її сім'ї, суспільства і держави. Головною метою позашкільної освіти є створення умов для розвитку та самореалізації

особистості, яка не тільки володіє знаннями, а й уміє застосовувати їх у житті, діяти адекватно у відповідних ситуаціях, адаптуватися до складних соціальних умов, долати життєві труднощі, підтримувати своє здоров'я на належному рівні, надавати опір негативним впливам.

Звичайно, досягти цієї мети шляхом використання лише традиційних форм та методів організації освітньої діяльності неможливо. Педагог повинен йти в ногу з часом, бути творчим, незалежним, конкурентоспроможним, компетентним і успішним; лідером і менеджером; професіоналом, вільним від стереотипів; ефективним комунікатором і фасилітатором; повинен володіти презентаційними навичками, формувати знання та вміння, що потрібні в сучасному світі.

Отже, враховуючи актуальність визначеного питання, для дослідження я обрала науково-методичну проблему **«Формування життєвої компетентності вихованців в умовах інноваційного освітнього середовища творчих об'єднань закладу позашкільної освіти».**

Тип досвіду: комбінаторний, що поєднує інноваційну, раціоналізаторську, колективну, індивідуальну професійну діяльність для формування системи роботи з дітьми та учнівською молоддю за еколого-натуралістичним напрямом позашкільної освіти.

Інноваційна діяльність забезпечується оригінальним підходом до створення інноваційного освітнього середовища у творчих об'єднаннях шляхом використання форм, методів і прийомів роботи, щоб задовольнити потреби й запити дітей та учнівської молоді в професійному, творчому й інтелектуальному розвитку для формування їх життєвої компетентності.

Раціоналізаторська діяльність полягає в оновленні й удосконаленні наявних ресурсів професійно-творчої діяльності для розв'язання актуальних науково-методичних проблем.

Колективна діяльність полягає в упровадженні в практику роботи методичних матеріалів із формування життєвої компетентності вихованців.

Індивідуальна діяльність полягає в забезпеченні постійної творчої взаємодії, конструктивної співпраці всіх суб'єктів освітнього процесу.

Теоретико-методологічна основа досвіду

Теоретико-методологічна основа досвіду ґрунтується на філософських положеннях про єдність свідомості та діяльності, про взаємозалежність між розвитком особистості й організацією її навчальної роботи, ідеях особистісно орієнтованої освіти, психолого-педагогічної теорії цінностей, формування і розвитку життєвої компетентності особистості, психолого-педагогічних тенденціях розвитку позашкільної освіти в Україні, теорії змісту навчання.

Основу досвіду становлять:

Закони України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII), «Про позашкільну освіту» (від 22.06.2000 № 1841-III, зі змінами), Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.); теорія пізнання, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи до розгляду процесу навчання (О. Пометун, О. Ярошенко).

Наукові дослідження та ідеї І. Г. Єрмакова, Н. А. Пустовіт, Л. В. Сохань, М. Д. Степаненко, Т. М. Титаренко, В. Т. Циби, І. П. Ящук, В. В. Вербицького та ін. свідчать про цілеспрямовані пошуки вченими шляхів формування життєвої компетентності особистості, передовсім у процесі її навчання і виховання.

З метою орієнтування у визначеннях щодо формування життєвої компетентності, керуюсь означенням, сформульованим Л. В. Сохань, Л. М. Несен і І. Г. Єрмаковим, які розглядають життєву компетентність як «знання, вміння, життєвий досвід особистості, її життєтворчі здатності, необхідні для розв'язання життєвих завдань і продуктивного здійснення життя як індивідуального життєвого проекту» [4].

Ефективність формування життєвої компетентності особистості багато в

чому залежить від середовища, в якому відбувається її життєдіяльність.

Теоретико-методологічною основою для визначення сутності поняття «освітнє середовище» виступають концепції сучасних дослідників, які розглядають різноманітні аспекти цього поняття (Л. Буєва, Ю. Мануйлов, Л. Новикова, Н. Селиванова, В. Петровський, І. Якиманська, В. Ясвін та ін.).

За визначенням І. Дичківської інноваційне середовище – це педагогічно доцільно організований простір життєдіяльності, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості. За змістом інноваційне середовище – це сукупність інновацій, що створюють нові можливості для розвитку освітнього процесу [7].

Структурно інноваційне освітнє середовище складається із трьох взаємопов'язаних компонентів: суб'єктно-ресурсного, матеріально-технічного та технологічного, які взаємопов'язані між собою [10].

Інноваційне значення досвіду полягає в проєктуванні інноваційного педагогічного процесу, орієнтованого на формування життєвої компетентності особистості.

Використання активної (педагог і вихованці перебувають у постійному взаємозв'язку) та інтерактивної (активна взаємодія вихованців) моделей навчання реалізують розв'язання зазначених завдань. Тому запропонована форма – школа розвитку й творчості «Барвінок» як структурний підрозділ відділу квітникарства Сумського ЦЕНТУМ – результативний спосіб формування життєвої компетентності здобувачів освіти.

Новизна педагогічного досвіду. Новизна педагогічних ідей досвіду полягає в розробці структурно-функціональної моделі формування життєвої компетентності особистості. В основі досвіду лежить новий підхід до організації роботи гуртків відділу квітникарства закладу позашкільної освіти, у створенні нового структурного підрозділу, зорієнтованого на реалізацію нових теоретичних концепцій та ідей з формування життєвої компетентності дітей та учнівської молоді.

Провідна ідея досвіду. Впровадження в освітній процес гуртків квітникарства інноваційних технологій і методик з метою формування життєвої компетентності вихованців дозволяє поєднати виховання і навчання з реальним життям, уможлиблює використання умінь, навичок, знань для вирішення практичних завдань.

Практичне значення полягає в розробці та впровадженні в педагогічну практику методики формування життєвої компетентності вихованців, підготовці пропозицій щодо впровадження одержаних результатів у практику роботи інших гуртків.

Короткий опис технології досвіду

Входження молодих поколінь у динамічний світ сьогодення, у відкрите суспільство актуалізує роль життєвої компетентності вихованців. Щоб знайти своє місце в житті, ефективно освоїти життєві та соціальні ролі, випускник закладу позашкільної освіти повинен володіти певними якостями та вміннями: критично мислити; використовувати знання як інструмент для розв'язання життєвих проблем; вміти працювати в команді, запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій; бережливо ставитись до свого здоров'я та здоров'я інших як до найвищої цінності, бути здатним до вибору численних альтернатив, які пропонує сучасне життя.

Компетентнісний підхід покликаний подолати прірву між освітою і потребою життя. Його реалізація в закладі позашкільної освіти стала можлива в умовах втілення структурно-функціональної моделі **«Формування життєвої компетентності вихованців в умовах інноваційного освітнього середовища творчих об'єднань закладу позашкільної освіти».**

Творчим учнівським об'єднанням інноваційного типу стала Школа розвитку й творчості «Барвінок», що була створена за моєї ініціативи як структурний підрозділ відділу квітникарства Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Структурно-функціональна модель процесу формування життєвої компетентності у школі «Барвінок» відображає процес створення інноваційного освітнього середовища шляхом впровадження підходів, принципів, змісту, форм, методів та умов організації діяльності. Усі компоненти структурно-функціональної моделі пов'язані між собою в цілісний системний комплекс (додаток 1).

Мета діяльності: створення умов для навчання і виховання свідомої, життєво компетентної особистості.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

формування інформаційно-методичних, матеріально-технічних засад розвитку творчого об'єднання;

науково-методичне та нормативне забезпечення його функціонування;

оновлення педагогічних форм, методів, технологій для забезпечення якості на рівні сучасних стандартів;

Мета і завдання структурно-функціональної моделі формування життєвої компетентності особистості реалізуються через створення інноваційного освітнього середовища.

Під інноваційним середовищем учені розуміють високий культурний рівень суб'єктів освітнього процесу, сукупність організаційно-педагогічних умов, які впливають на якість інноваційних процесів у закладі. Інноваційне середовище – це територія, в межах якої здійснюється інноваційна діяльність та впроваджуються новітні ідеї, оригінальні педагогічні технології, що сприяє реалізації освітніх завдань [6].

Структурно-функціональна модель формування життєвої компетентності здобувачів розроблена на основі діяльнісного, компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів.

Застосування компетентнісного підходу передбачає формування в учнів життєвої компетентності, розвиток творчих здібностей, посилення практичної спрямованості освіти, вдосконалення навичок самостійного наукового пізнання,

самоосвіти і самореалізації.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток умінь і навичок, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного та природного середовища.

Особистісно орієнтований підхід передбачає співпрацю та співтворчість вихованця та педагога.

Аналіз наукових досліджень дозволив мені визначити організаційно-педагогічні умови формування життєвої компетентності особистості в школі розвитку й творчості «Барвінок»: 1) створення навчально-матеріальної та методичної бази; 2) упровадження інноваційних технологій навчання і виховання; 3) посилення практичної спрямованості освітнього процесу; 4) реалізація алгоритму дій формування життєвої компетентності.

Формуючи життєву компетентність у процесі освітньої діяльності, враховую, що життєва, як і будь-яка інша компетентність, складається з мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, комунікативно-рефлексивного компонентів [9].

Мотиваційний компонент – це умотивованість, наявність життєвих цілей, мотивація до навчання, наявність ціннісних орієнтирів (моральних, національних).

Для когнітивного компонента критерієм є наявність науково-теоретичних та практичних знань.

Діяльнісний компонент – сформованість операційно-діяльнісних умінь та навичок, активна життєва позиція (участь у змаганнях, конкурсах, громадському житті), сформовані життєві уміння й навички, необхідні для професійного самовизначення.

Критерієм комунікативно-рефлексивного компоненту є сформованість комунікативно-рефлексивних умінь, здатність до самоаналізу, комунікативні здібності, реалізація життєвого проектування.

При формуванні життєвої компетентності вихованців дотримуюсь таких

принципів: демократизації, науковості і системності, безперервності, наступності та інтеграції, добровільності і доступності, практичної спрямованості позашкільної освіти та виховання.

Школа розвитку й творчості «Барвінок», як експериментальний майданчик, розпочала свою роботу у 2015 році. Для роботи школи було створено навчально-матеріальну базу (обладнано чотири кабінети для занять, теплицю, парник, навчально-дослідну колекційну ділянку, зібрано колекцію 250 видів рослин відкритого і 555 видів закритого ґрунту); методичну базу (розроблені навчальні програми: «Декоративне квітникарство», «Світ природи», «Фітодизайн»), методичні матеріали, які використовуються для реалізації програм); організовано освітню діяльність вихованців.

У відділі квітникарства створено сучасний, інтерактивний, багатофункціональний освітній простір. Оновлено оснащення і дизайн кабінетів для забезпечення доступності та комфортності сучасних умов навчання, створення сприятливих умов для спілкування та розвитку учасників освітнього процесу, отримання корисних знань. Проведено швидкісний та якісний інтернет; встановлено сучасне мультимедійне обладнання (проектори та екрани, інтерактивна дошка). Оформлено навчальні кабінети з максимальним використанням стін та підлоги: фотозона, візуальна дошка «Творча майстерня», «Дошка натхнення», куточок лікарських рослин. Стіни частини кабінетів оформлено за технологією «Стіни, які говорять». Виготовлено стенди: «Віконце у природу», «Барвінок», «Мої талановиті рученята», «Здоровим бути здорово»; розвиваючі стенди «Календар природи», «Абетка здоров'я». Оформлено куточок національно-патріотичного виховання, до складу якого входять: стенд «Моя країна – Україна», букет з квітами – народними символами, ляльки у національному одязі, вироби народних промыслів України, тин. Створено зони для активного відпочинку – доріжки, обладнані (пристосовані) зони для рухливих та розвиваючих ігор, килими. Це дозволило підвищити ефективність освітнього процесу та якість навчання вихованців; забезпечити комфортні

умови, за яких кожен вихованець відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність та компетентність.

Інноваційне середовище передбачає розробку та впровадження в освітній процес навчальних програм, впровадження нових оригінальних ідей передових інноваційних технологій. Тому були розроблені навчальні програми «Декоративне квітникарство», «Світ природи», «Фітодизайн». За мету було поставлено визначення необхідних знань, умінь та навичок для оволодіння вихованцями методикою дослідницької й експериментальної діяльності, формування позитивних якостей і сприяння їх соціалізації в сучасному суспільстві через набуття досвіду практичної діяльності.

Під час навчання вихованці отримують ґрунтовні знання у сфері відносин «людина – природа» на основі засвоєння системи теоретичних та практичних знань, способів природоохоронної діяльності, ціннісних орієнтацій у ставленні до природи.

Сучасне заняття гуртка позбавлене категоричності й авторитарності з боку педагога. Активна участь вихованця в процесі навчання спрямує його на свідомий та критичний підхід до розуміння нової інформації. Готуючись до кожного заняття, ретельно продумую хід, добираючи ефективні методи та прийоми. На допомогу приходять сучасні новітні технології в навчанні й вихованні, де я частіше виступаю в ролі консультанта, модератора, спрямовую вихованців на активну діяльність. Інтерактивне навчання – це, насамперед, діалогове навчання.

Технологія, яка найкраще формує життєву компетентність – це технологія критичного мислення, що представляє собою систему прийомів, спрямованих на вміння висловлювати власні думки, формувати власну точку зору, розв'язувати проблеми, вміння працювати в групі та будувати конструктивні стосунки з іншими дітьми.

Важко уявити сьогодні сучасне заняття гуртка без використання проєктів. Проєктна діяльність сприяє розкриттю можливостей та здібностей вихованців,

усвідомленню, оцінці особистісних ресурсів, набуттю ними життєвого досвіду, необхідного для розвитку та функціонування як його окремих компетенцій, так і життєвої компетентності в цілому.

Тому системно залучаю вихованців до реалізації освітніх проєктів з квітництва: «Квіти в нашому житті», «Троянда – цариця квітів», «Сучасний квітник», «Ягідки калини – символ України», «Галерея кімнатних рослин ЦЕНТУМ», «Первоцвіти ботанічного саду «Юннатівський», «Чорнобривці – квіти сонця», «Рослини-лікарі», «Дивовижний світ рослин», «До скарбів цілющих доторкнись».

Особливо доцільною для мене є робота в парах і групах. При організації такої роботи пам'ятаю, що особливо цінним є те, що вихованці гуртка мають можливість виконувати ролі експертів, співрозмовників, мислителів, партнерів. Організую навчання таким чином, щоб здобувачі освіти вчилися доводити твердження, відстоювати свою думку, набувати досвіду спілкування.

У своїй роботі також застосовую ігрову та мультимедійну технології, що дозволяє осучаснити освітній процес.

Важливою організаційно-педагогічною умовою формування життєвої компетентності вихованців є посилення практичної спрямованості освітнього процесу. Це процес, у якому взаємодіють мета, зміст і методи навчання, він спирається на концепцію особистісного підходу, на розвиток пізнавальної активності вихованців. У зв'язку з цим у своїй педагогічній діяльності приділяю велику увагу створенню умов для розвитку практичних та дослідницьких умінь. Для цього в навчальних програмах гуртків школи «Барвінок» збільшено до 70% частку практичних і самостійних робіт творчого, пошукового, дослідницького і експериментального спрямування.

Систематична робота з вирощування розсади квітів, догляду за рослинами в парниково-тепличному комплексі, квітниках, навчально-дослідній ділянці формує у вихованців навички практичної роботи, екологічну свідомість, сприяє професійному самовизначенню.

Значна увага приділяється навчально-дослідній роботі з різними групами рослин за такими напрямками: інтродукція й акліматизація, способи розмноження квітково-декоративних рослин, селекція. У процесі дослідної роботи учні вчаться спостерігати, аналізувати і узагальнювати отримані знання з подальшим їх застосуванням.

Перевага практичних методів навчання полягає в тому, що в разі їх застосування новий матеріал подається як результат самостійної дослідницької діяльності. Так, спостереження в ході практичної роботи передбачає не пасивне споглядання об'єкта, а безпосереднє вивчення його: обстеження, вимірювання, препарування, оцінювання тощо [5].

Ефективно застосовуючи практичні завдання на заняттях гуртка, дійшла висновку, що оригінальність мислення, творчість вихованців найбільш повно розкриваються і проявляються саме в тій навчальній діяльності, що має практичну спрямованість.

У професійній діяльності використовую системний підхід з формування у здобувачів освіти стійкої внутрішньої мотивації до діяльності в соціальному та природному середовищі. На гурткових заняттях велику увагу приділяю вивченню біологічних особливостей та агротехніці вирощування кімнатних і садових рослин, проводжу еколого-краєзнавчі екскурсії в природу, трудові акції по догляду за квітниками та операції по збереженню первоцвітів, червонокнижних рослин, практичні завдання (зелене живцювання декоративних кущів, розмноження рослин, збір і висівання насіння квітів, вирощування розсади квітково-декоративних та овочевих культур, щеплення кактусів, пікіровка сіянців кактусів, догляд за рослинами, ландшафтний дизайн клумб тощо).

Власний досвід професійно-творчої діяльності сприяв розробленню наступного алгоритму дій формування життєвої компетентності здобувачів освіти:

1. Адаптація вихованця до освітнього середовища закладу позашкільної

освіти.

2. Діагностика особистості вихованця. Визначення рівня знань та актуальної життєвої компетентності, потреб та інтересів, мотивації до навчання.

3. Реалізація педагогічного процесу, спрямованого на розвиток життєвої компетентності вихованця (мотивація → отримання теоретичних і практичних знань → сформованість життєвих умінь і навичок → самоаналіз, реалізація життєвих проєктів).

4. Аналіз досягнутого результату.

У процесі формування життєвої компетентності виділяю основні форми та методи роботи.

Форми роботи: заняття, конкурси, бесіди, організаційно-діяльнісні ігри, свята, соціальні проєкти, консультації, доповіді; масова, групова, індивідуальна та самостійна робота тощо.

Методи роботи: передбачається застосування активних, пасивних та інтерактивних методів роботи – словесних (ілюстрована розповідь, тематична бесіда, пояснення, інструктаж, коментар); наочних (спостереження, розгляд ілюстрацій, навчальні екскурсії); практичних (практичні роботи, збір насіння та лікарської сировини, патрулювання); проблемно-пошукових (вибір оптимального рішення при вирішенні проблемних ситуацій, вибір теми та виконання науково-дослідницької роботи); індуктивно-дедуктивних (сприйняття нового матеріалу, узагальнення, систематизація, встановлення причинно-наслідкових зв'язків); інноваційних (ігровий метод, дискусія, полілог, мозковий штурм тощо).

Така система роботи дає можливість працювати результативно, успішно формувати у вихованців життєву компетентність.

Результативність освітньої діяльності.

Ефективність системи роботи з проблеми: **«Формування життєвої компетентності вихованців в умовах інноваційного освітнього середовища**

творчих об'єднань закладу позашкільної освіти» підтверджується високою результативністю участі вихованців у обласних і всеукраїнських конкурсах, акціях, операціях – 17 призових місць у 2015-2020 р.

Поширення досвіду роботи за проблемою в системі позашкільної освіти.

Матеріали досвіду висвітлювалися під час проведення засідань міського методичного об'єднання методистів закладів позашкільної освіти; засідань методичного об'єднання керівників гуртків відділу.

Поширення досвіду здійснювалося на науково-практичних конференціях, семінарах-практикумах, засіданнях Школи молодого педагога, і методичного об'єднання керівників гуртків, на майстер-класах, відкритих заняттях, у статтях, опублікованих у фахових і періодичних виданнях та на сайті закладу.

Свій педагогічний досвід роботи активно популяризувала: в науково-методичному журналі «Позашкільна освіта» (методична розробка заняття «Лікарські кімнатні рослини»), газеті «Сумщина» (стаття «Квітникарство – ефективний метод спілкування з природою»). Плідно співпрацювала з Сумською обласною державною телерадіокомпанією та філією ПАТ НСТУ «Сумська регіональна дирекція», брала участь у телепередачах «Острів знань», «Трава-мурава», «6 соток».

Навчальні програми «Декоративне квітникарство», «Фітодизайн» (основного рівня, I-II року навчання), «Світ природи» (основного рівня, I року навчання) апробувались педагогами Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Івановою Т. О, Лаптевою Л. В., Рачинською Н. І, Арутіною А. С.

Універсальність досвіду полягає у розробленні системи роботи з формування життєвої компетентності вихованців, яку можна застосовувати в освітній діяльності закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

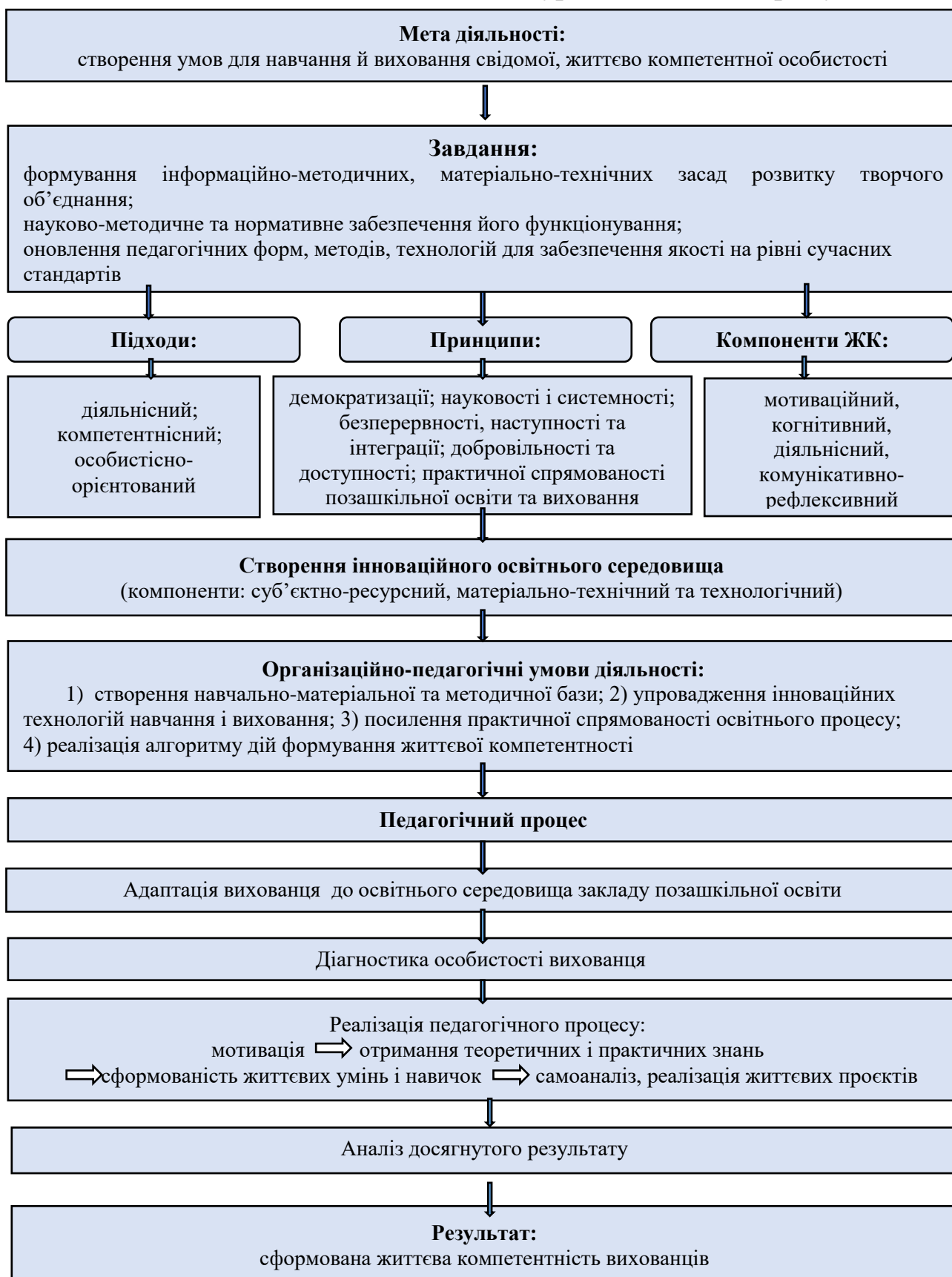

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145- VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22.
2. Концепція нової української школи. URL: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMbWtPYU9IWXM/view> (дата звернення: 15.12.2020).
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. К. : Академвидав, 2004. 352 с.
4. Життєва компетентність особистості: Науково-методичний посібник / За ред. Л. В. Сохань, І. Г. Єрмакова, Г. М. Несен. – К. : Богдана, 26. Піроженко Т. О.
5. Загальна методика навчання біології: навч. посібник для студ. ВНЗ / І. В. Мороз та ін. К. : Либідь, 2006. 590 с.
6. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 492 с.
7. Коновальчук І.І. Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. Кривий Ріг : ДВНЗ «Криворізький національний університет». 2013. Вип. 39. С. 216-222.
8. Низковська О. Як створити інноваційне розвивальне предметне середовище. Вихователь-методист. 2019. № 8. С. 20-26.
9. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностноориентированной парадигмы образования // Ученик в общеобразовательной школе. – Москва. : ИОСО РАО, 2002. С. 135-157.
10. Шапран О.І., Шапран Ю.П. Створення інноваційного освітнього середовища в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя. URL: <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal> (дата звернення: 15.12.2020).

Формування життєвої компетентності здобувачів освіти в умовах інноваційного освітнього середовища творчих об'єднань закладу позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку

The background is a vibrant green with a gradient from light to dark. It features several glowing white lines that curve across the frame, some ending in bright white dots. The overall effect is dynamic and futuristic.

**Результативність
роботи педагога
і вихованців**

ВІДОМОСТІ ПРО РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Подяка Міністерства освіти і науки України за сумлінну та бездоганну працю, залучення учнівської молоді до природоохоронної діяльності та досягнуті успіхи у справі навчання і виховання підростаючого покоління (2015).

2. Грамота Міністерства освіти і науки України за ініціативу та наполегливість, високий професіоналізм, сумлінне виконання службових обов'язків та вагомий особистий внесок у розвиток сфери освіти і науки України (2018).

3. Грамота Міністерства освіти і науки України, Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді за вагомий особистий внесок у розвиток екологічної освіти і виховання підростаючого покоління, натуралістичної роботи з дітьми й учнівською молоддю (2018).

4. Грамота Сумської обласної державної адміністрації, управління освіти і науки України за високі досягнення у справі навчання та виховання підростаючого покоління, сумлінну працю на педагогічній ниві.

5. Грамота Сумського міського голови за сумлінну творчу роботу, навчання і виховання підростаючого покоління та значні особисті досягнення в галузі національної освіти.

6. Грамота управління освіти і науки Сумської міської ради за вагомий внесок у справу виховання дітей та учнівської молоді, формування творчого потенціалу України засобами позашкільної роботи.

7. Грамота Сумської обласної організації Українського товариства охорони природи за активну участь у роботі Товариства, досягнуті успіхи у заходах по охороні природи та участь у тематичних природоохоронних виставках під гаслом «Збережи ялинку – збережи життя» та «Друге життя непотрібним речам» (2017).

8. Грамота Сумської обласної організації Українського товариства охорони природи за участь у передноворічній виставці під гаслом «Збережи ялинку – збережи життя» (2019).

9. Електронний сертифікат Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді учаснику Всеукраїнської компанії «Вишнева Україна» в рамках Міжнародної науково-освітньої програми «GLOBE» (2016).

ГРАМОТА І ПОДЯКА МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ГРАМОТА НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОЛОГО- НАТУРАЛІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ГРАМОТА МІСЬКОГО ГОЛОВИ

**ГРАМОТА УПРАВЛІННЯ
ОСВІТИ І НАУКИ
СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

**СЕРТИФІКАТ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
GLOBE**

**ГРАМОТИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ПРИРОДИ**

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС-ОГЛЯД ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО ОЗЕЛЕНЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ «ГАЛЕРЕЯ КІМНАТНИХ РОСЛИН»

2017 рік – II місце
2018 рік – II місце
2019 рік – I місце
2020 рік – II місце

ВСЕУКРАЇНСЬКІ КОНКУРСИ

0

ВИСТАВКА-КОНКУРС МАЛЮНКІВ

КОНКУРС ТВОРЧИХ РОБІТ

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
СУМЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА
ТВОРЧОЇ УЧНІВСЬКОЇ МАНДИ

ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

Лозовицька Ольга,
вихованка гуртка «Світ природи»,
керівник Акіменко Віта Миколаївна,
за активну участь та високий рівень
підготовки робіт
у конкурсі «Річка мого дитинства»
в рамках екологічної акції
«Блакитні артерії міста Суми»

Директор

Л.М.Харламова

лютого 2020 року

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
СУМЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА
ТВОРЧОЇ УЧНІВСЬКОЇ МАНДИ

ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

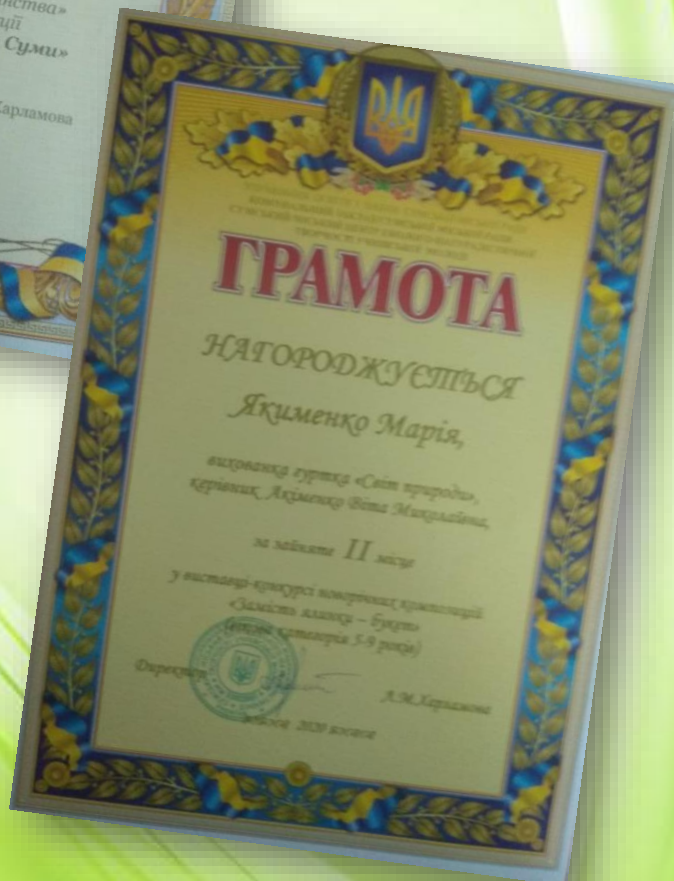
Краценко Діана,
вихованка гуртка «Світ природи»,
керівник Акіменко Віта Миколаївна,
за активну участь та високий рівень
підготовки робіт
у конкурсі «Річка мого дитинства»
в рамках екологічної акції
«Блакитні артерії міста Суми»

Директор

Л.М.Харламова

лютого 2020 року

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
СУМЬСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА
ТВОРЧОЇ УЧНІВСЬКОЇ МАНДИ

ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

Якіменко Марія,
вихованка гуртка «Світ природи»,
керівник Акіменко Віта Миколаївна,
за роботу II етапу
у виставко-конкурсі творчих крашівців
«Дітиста планета – Буди»
(вік дітей 5-9 років)

Директор

Л.М.Харламова

лютого 2020 року

The background is a vibrant green with a gradient from light to dark. It features several glowing white lines that curve across the frame, some ending in small, bright white dots. The overall effect is dynamic and futuristic.

**СКАН-ПУБЛІКАЦІЇ
У ФАХОВИХ ВИДАННЯХ І
ЗАСОБАХ МАСОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ**

Дивовижний куточок природи у центрі міста

Ботанічний сад місцевого значення «Юннатівський» - унікальний шедевр ландшафтного мистецтва, створений природою і копіткою, титаничною працею педагогів Сумського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (ЦЕНТУМ).

ВІТА АКІМЕНКО,

завідувач відділу ЦЕНТУМу

Розташований він у обласному центрі, на вулиці Харківська, 13. У цій унікальній величезній оражірєї під відкритим небом зібрані представники флори з багатьох куточків земної кулі. З південно-східних штатів Америки до нас потрапило дивовижне дерево - катальпа бігнонієвидна або індійське бобове дерево. Великі листки катальпи за формою подібні до листків бузку, але значно більших розмірів (20х15 см). Цвіте катальпа у травні-червні. Слабо запашисті білі квітки до 5 см завдовжки з червоно-коричневими цятками і двома жовтими смужками всередині зібрані в прямиостовп суцвіття.

Протягом усього літа ми маємо можливість милуватися невеличкими, але дуже красивими деревами - сумахами. Вони поширені у субтропічних та помірних регіонах усього світу, особливо в Африці та Північній Америці. Сумах ще називають

оцтовим деревом. Плоди та листя дерева кислі з невеличким присмаком оцту. Ці властивості використовують у середньоазійській та кавказькій кухнях.

Педагоги ЦЕНТУМу разом з вихованцями спрямовують зусилля на покращення озеленення з урахуванням вимог сучасного ландшафтного дизайну та зеленої архітектури. На території ботанічного саду «Юннатівський» використані різні форми озеленення: кюльби, рабатки, рокарій, розарій, вертикальне озеленення, газони.

Рокарій - це не просто чарівний куточок ботанічного саду «Юннатівський», це частина природи, де на досить обмеженій площі зустрічаються всі елементи ландшафту. Кам'яна брила тут стає скелею, найменша цівка води - струмком або річкою. Привабливо виглядають тут магнолія падуболиста, самшит, ялівці, різні види квітчастих злаків.

Найбільший інтерес серед відвідувачів ботанічного саду «Юн-

натівський» викликає розарій. І це не дивно, адже жодна декоративна рослина не має такої різноманітності сортів і форм, як троянда. За красою і ніжним приємним ароматом, розмаїттю кольорів троянди займають перше місце серед декоративних квітучих рослин. У розарії висаджено 500 кущів троянд, представлених 18 сортами. Серед них є чайно-гібридні, паркові та виткі.

Колекція квіткових рослин ботанічного саду складається з однорічних, дворічних, багаторічних, цибулинних рослин. У будь-яку пору року вони прекрасні по-різному, маючи простір фантазії та творчості, збільшуючи ніжні й добрі почуття в людині. До колекції ґрунтопокривних рослин, які зараз користуються особливою популяр-

Кожній школі - свій дендрарій

Більш сорока учбових закладів озеленили свої території

ДОСИТЬ багато часу **учні проводять у дворах** своєї школи. **Огож дуже важливо, аби вони були наповнені рослинами і впорядковані.**

На жаль, на території більшості сумських загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних закладів насадження формувались здебільшого стихійно - з переважанням старих плодкових садів, які нині втрачили своє призначення. Тому вони потребують реконструкції та оновлення з урахуванням

Ставилось завдання використати всі особливості території школи чи дитсадка для адалого і найбільш доцільного розміщення компонентів озеленення: дерев, газонів, квітників, алей, доріжок тощо, - розповів методист Марина Люльченко та член конкурсної комісії, завідувачем квіткарства ЦЕНТУМу Віта Акіменко. - Словом, дотримуючись вимог агротехніки вирощування декоративних культур, знаючи біологічні особливості окремих видів, треба було озеленити територію так, щоб вона мала привабливий вигляд з ранньої весни до пізньої осені.

Протягом дії проекту у школах, дитсадках та ЦЕНТУМі було проведено масу заходів: від інвентаризації існуючих зелених насаджень, розроблення плану-схеми майбутнього дендрарію, формування розсадняка рослин для нього, підготовки ґрунту до, власне, посадки і догляду. У ході реалізації задуманого діти відвідували сумські дендропарки та ботанічні сади, знайомилися з досвідом заселення та акліматизації рослин на прикладі колекції дендрофлори та розсадняків, опрацьовували

каталоги зелених насаджень, займались дослідницькою діяльністю та брали участь у природоохоронних акціях. Завершився проект недавнім нагородженням найактивніших його учасників у цьому році і загалом усіх п'яти років. На завершальному, п'ятому, етапі конкурсу перше місце здобула школа №17. Друге місце розділили школа №10 та школа №11. Третє місце конкурсна комісія присудила трьом навчальним закладам: школам №6, 15 та 29.

Проект завершився, дендрарії у школах та дитсадках, котрі визнали за потрібне взяти участь у проекті (це до двох десятків шкіл і стільки ж дитсадків), уже закладені. Тепер вони будуть рости, розвиватись і радувати їхніх юних творців та їх педагогів.

Ваш шанс №30 от 27.07.2016

Унікальна колекція под угрозой

Колекція рідких екзотических і комнатних растений Сумского горцентра еколого-натуралістического творчества ученической молодежи (ЦЕНТУМ) создавалась на протяжении более чем 30 лет педагогами нескольких поколений.

Они ухаживали, растили, лепеляли, пополняли ее. Экзотические растения привозили откуда могли, обменивались с любителями, выписывали, выращивали из семян. Сегодня в коллекции около 620 видов растений.

- Раньше все это разнообразие шло и давало глаз в теплице при школе №17. Однако она стала аварийной, и по возможности мы забрали растения в помещении ЦЕНТУМа, но часть все же осталась в теплице, - рассказывает заведомо ЦЕНТУМа Вита Акіменко. - Основу нашей коллекции составляют кактусы, их 350 видов. Этой уникальной группе растений нужны особые условия. В ЦЕНТУМе мы оборудовали для части из них стеллаж возле окна и даже сделали подсветку. Но, оказалось, и в этих условиях им мало света. На кактусы свет должен попадать со всех сторон. Кроме того, они нуждаются в определенной температуре: зимой не ниже 12 градусов, летом до 30, но без перепадов. Достичь этого можно только в теплице. При недостатке освещения и тепла кактусы начинают наклоняться, приобретать неправильную форму, перестают цвести. Все эти условия может обеспечить только теплица. К тому же в теплице они стоят стационарно, и это очень важно для уникальных коллекционных экземпляров, которые нельзя переставлять, поворачивать и т.д.

Кроме кактусов, в коллекцию входят суккулентные растения и растения тропиков и субтропиков. Последних - до 170 видов, а суккулентов (это растения, которые накапливают влагу и питательные вещества в листьях и стеблях, например алоэ) - около 100 видов.

Наш ботанический сад «Юннатівський» был создан в 2010 году, а новую теплицу на его территории начали строить за средства фонда охраны окружающей среды в 2011-м. Предполагалось, что к 2013 году этот объект будет сдан, но - увы... Теплица недостроена. В этом году выделили деньги на стеклопакеты, которыми должны покрыть крышу теплицы. А еще нужно выполнить внутренние работы: провести в теплицу воду (к объекту она уже подведена) и оборудовать техпомещение. По проекту отопление автономное электрическое. Будет и крыша, но ставить туда наши редкие растения нельзя, так как не налажено отопление. Просто душа болит за растения, оставшиеся в аварийной теплице. Смогут ли они пережить эту зиму?..

- В аварийную теплицу школы №17 опасно пускать детей, да и самим туда заходить. Она построена давно, вместе со школой, - объяснила директор ЦЕНТУМа Людмила Харламова. - Раньше дети очень любили туда ходить. С удовольствием ухаживали за растениями, проводили опыты. Ведь дети очень любят именно практическую работу, а разговоры им не очень интересны. Им важно полить, взрыхлить, самим вырастить растение. В городе нет теплиц, куда могли бы прийти дети. Они не знают, что такое теплица, где создаются тропические условия. Да, им рассказывают, что должно быть жарко и влажно, а как это и что это... А тут они заходят - и все сразу видят и чувствуют. Теплица у нас в ЦЕНТУМе должна быть, поскольку мы выращиваем и содержим редкие растения.

Строительство теплицы начато давно. Она значительно меньше, чем та, которая работала при 17-й школе. В условиях нехватки средств ужимались как могли. Поэтому спроектировали небольшую теплицу. Но и ей сотрудники ЦЕНТУМа очень рады. Только бы завершили строительство, чтобы спасти уникальную живую коллекцию. Для завершения стройки (внутренних работ и подводки коммуникаций) необходимо 500 тыс. грн. Если город выделит их, то до наступления холодов можно завершить оборудование теплицы - и коллекция экзотических растений будет спасена!

ЛІКАРСЬКІ КІМНАТНІ РОСЛИНИ

В. М. Акіменко*

Мета: розширити та поглибити знання вихованців про лікарські властивості кімнатних рослин; формувати вміння доглядати за квітками, уявлення про взаємозв'язки між рослинами і здоров'ям людини; сприяти розвитку пізнавального інтересу; виховувати в дітей дбайливе ставлення до кімнатних рослин та свого здоров'я.

Обладнання та матеріали: біологічні об'єкти — кімнатні рослини, ілюстрації, малюнки, роздавальний матеріал, інструктивні картки.

Тип заняття: комбіноване.

Методи та прийоми: бесіда, розповідь, пояснення, наочники, ігрові прийоми.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація вихованців до заняття

Керівник. Добрий день!

Всі мерщій сядьте, дітя.
Домовляємось — не шуміть,
На заняття йте дбайливі,
Руки вчасно підмийте!
Тож гаразд, часу не гайте,
Заняття розпочемайте!

Щоби заняття було цікавим, потрібен гарний настрій.

► Вправа «Посмішка по колу»

Учасники передають «посмішку» по колу.

Керівник. Тож тепер у всіх добрий настрій — можна сміливо розпочинати заняття.

2. Актуалізація опорних знань вихованців

► Дидактична гра «Знайди мене»

Серед рослин потрібно знайти кімнатну квітку.

Лялинка Суніца Сальва'єра Тюльпан	Ромашка Азлея Чорнобривець Петулія	Хлорофітум Цибулька Волошка Ромашка
--	---	--

* В. М. Акіменко, керівник гуртка «Декоративне квітництво», ЦЕНТУМ, м. Суми

Малюнок Суніца Сальва'єра Тюльпан	Фікус Троянда Айстра Ромашка	Хлорофітум Ромашка Волошка Гвоздика
--	---------------------------------------	--

► Тестове опитування

Яку користь приносять кімнатні рослини? По-значте правильну відповідь.

- а) Очищують повітря;
- б) заповнюють порожні місця на підлощині;
- в) зволожують повітря;
- г) знищують шкідливих комах;
- д) збагачують повітря киснем;
- е) прикрашають кімнату;
- ж) лікують.

► Мотивація початково-пізнавальної діяльності учнів

З давніх-давен люди відчувають свій пероривний зв'язок з природою. Вони не тільки отримували задоволення, вдихаючи запах квітів, але й відчували при цьому бездоброті й сил. Здавна люди знали рослини здатні зцілювати, тож звернули по допомогу. Варто неможливо уявити дім без кімнатних рослин. Серед них користь.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми, мети й завдань

2. Вивчення нового матеріалу

3. Розповідь керівника гуртка з елементами бесіди

► Хлорофітум

Одним із найбільш корисних кімнатних рослин є хлорофітум. Для очищення повітря в кімнаті площею близько 20 квадратних метрів.

КВІТНИКАРСТВО — ефективний метод спілкування з природою

Справжньою лабораторією дизайну, творчості і краси є відділ квітництва Сумського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

ВІТА АКІМЕНКО, завідувачка відділу квітництва.

У відділі квітництва створена школа квітництва, яка складається із 2 секцій. Секція «Паросток» об'єднує гуртки «Юні квітничарі», «Фітодизайн», «Жувальники», а в «Жачок» діти знайомляться з різноманітними видами квітів.

думи через створення букетів, композицій, флористичних робіт.

Вабить цей куточок до себе дітей, учителів, батьків, студентів. Для них юні квітничарі із задоволенням проводять змістовні тематичні екскурсії і консультації. Де ще в місті можна побачити таке велике розмаїття культурних, лікарських, рідкісних, малопоширених, квітково-декоративних рослин.

На території закладу зустрічаються рослини, які зовсім не зростають у нашому краї, але корисні в умовах радіоактивного забруднення. — ехінацея пурпурова, амарант, лопух, розторопша. Працюючи з лікарськими рослинами, діти знайомляться з різними видами, їх розмноженням, правилами заготівлі лікарської сировини. Така наука, безперечно, стане в нагоді майбутнім господарям.

Усе це рослинне багатство можна побачити не тільки влітку, а й узимку, коли надворі сніг, завірюха. А у приміщенні тепличного комплексу перевершилися і весна, і літо, і осінь. І знаходиться тут справа до душі кожен вихованець, бо діти відчувають відповідальність за доручену справу. Адже стан рослин у теплиці залежить не стільки від природи, скільки від людини.

Квітництво дає змогу озеленити та прикрасити навколишнє середовище, дарує естетичну та духовну насолоду, сприяє вихованню шанобливого ставлення до природи, розвитку творчої особистості, формуванню почуття прекрасного.

Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

Меню сайту

- Початок
- Наш заклад
- Методична діяльність
- Організаційно-масова робота
- Робота профільних відділів
- Наші досягнення
- Дослідно-експериментальна робота
- Публічна інформація
- Сторінка пошуків
- Будьте здорові
- Навчання під час кар...
- Фотогалерея
- Каталог файлів
- Гостьова книга
- Музейний комплекс

Екологічні свята

КАЛЕНДАР екологічних свят

- 1 січня 2021 (пт) — Національний день посадки дерев в Україні
- 10 січня 2021 (сб) — День єдності кімнатних рослин
- 15 січня 2021 (пт) — День посадки дерев в Світі
- 17 січня 2021 (сб) — Воскресний день омігу

Календар

Грудень 2020

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Головна » 2020 » Грудень » 24 » Збережемо разом рослини часів динозаврів

Збережемо разом рослини часів динозаврів

У Комунальному закладі Сумської міської ради — Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді знаходиться об'єкт природо-заповідного фонду «Ботанічний сад міського значення «Юнітаєвський». Він приваблює відвідувачів яскравими фарбами квітів, соковитою зеленню дерев та кущів, різноманітним шедетом птахів. Тут зібрано видове та сортове різноманіття культурних, лікарських кімнатних рослин, серед яких є рослини минулих геологічних епох, що збереглися лише в окремих районах. Ці рослини називаються реліктами.

Більше 10 років на території ботанічного саду росте Гінго дволопатеве або священне дерево, яке походить від первісних голонасінних і є прашуром сосни та ялини. Замість хвої у нього вилопоподібні листя. Це дерево перспективне для озеленення міст України. Воно чудово витримує умови промислової загазованості, невдаватиме до ґрунту, майже не пошкоджується комахами. Окремі його екземпляри можуть жити 2000 років, виростаючи за цей час до 40 м, товщині стовбуру 1 м. Гінго є пам'яткою природи світового значення і занесене до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи.

Серед рослин — реліктів ботанічного саду з'явилися молоді рослини — араукарія, шикас, секвої.

Дерева секвої росли ще в ті часи, коли на планеті мешкали ящери. Вони є унікальним феноменом рослинного світу. Секвої — рослина-гігант. Її середня висота 110 метрів, а діаметр стовбуру досягає 6-11 метрів.

Араукарія — аліска з епохи динозаврів. Насиння араукарії істотно, а сама рослина очищує повітря, як і інші її хвойні родичі.

Шикас, або саговник — представник найдавнішої флори планети. Зовні він схожий на пальму, але є проміжною ланкою між папороттями і гінго. Він може рости до 5000 років.

Необхідно бережно ставитись до цих рослин, щоб зберегти релікти для майбутнього покоління.

Акіменко Віта Миколаївна,
керівник гуртка "Світ природи"

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ –
СУМСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Формування життєвої компетентності вихованців у закладі позашкільної освіти – Школі сприяння здоров'ю

Методичний посібник

Суми 2020

94

Світ природи

Шкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку
Затверджена управлінням освіти і науки Сумської міської ради
Автор Акіменко В. М. – керівник гуртка
Пояснювальна записка

На сьогодні в Україні система освіти має забезпечити підготовку молодого покоління, спроможного вийти із стану екологічної кризи, подолавши споживацьке ставлення до природи. У зв'язку з цим еколого-натуралістична освіта учнів у позашкільних навчальних закладах має широкі можливості, створюючи передумови для розвитку соціальної активності вихованців, їхньої самостійності, усвідомлення природи як системи цілого ряду цінностей.

Навчальна програма реалізується в гуртку еколого-натуралістичного напрямку, розрахована на навчання дітей 6-8 років. Побудована на основі компетентнісного підходу та з урахуванням принципів науковості, послідовності, активності, індивідуального підходу, зв'язку теорії з практикою.

Мета програми – формування у вихованців ключових компетентностей засобами біологічної освіти; розширення й систематизація знань учнів з шкільного курсу, оволодіння методами пізнання живої природи та екологічно грамотної поведінки в довкіллі, формування інтересу до глибокого вивчення біологічних дисциплін.

Основні завдання програми полягають у формуванні компетентностей: пізнавальної – закріплення та поглиблення базових компетентностей, отриманих на уроках природознавства; формування уявлень і понять про об'єкти та явища природи, їх взаємозв'язки, типових представників рослинного і тваринного світу України;

практичної – оволодіння методами пізнання природи; формування вмінь і навичок догляду за рослинами і тваринами, охорони і захисту природи;

творчої – розвиток здібностей вихованців до розв'язання творчих завдань, набуття досвіду власної творчої діяльності;

соціальної – виховання екологічної свідомості та екологічно доцільної поведінки; розуміння дійсності та почуттів інших людей, ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі.

Практичні роботи проводять як у приміщенні (кабінеті), так і в теплиці, куточку живої природи та безпосередньо на природі.

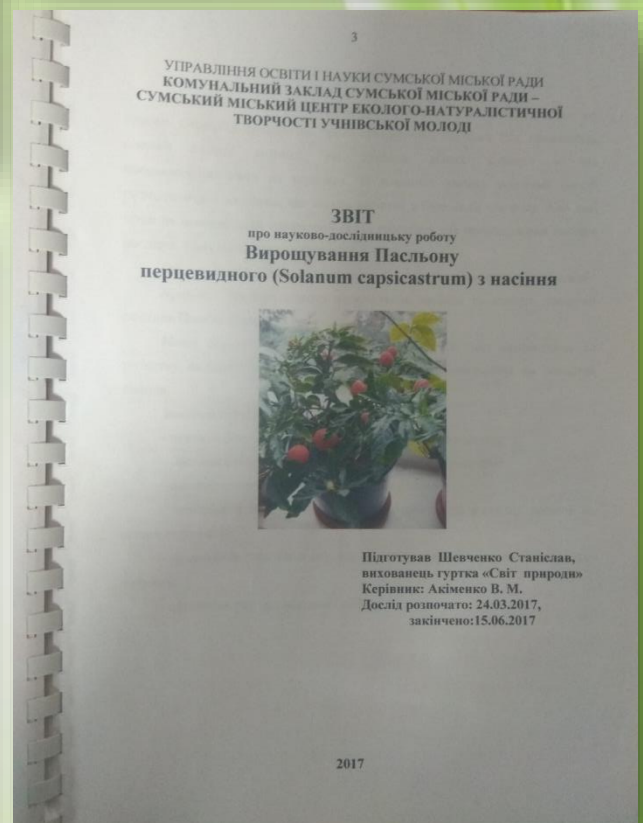
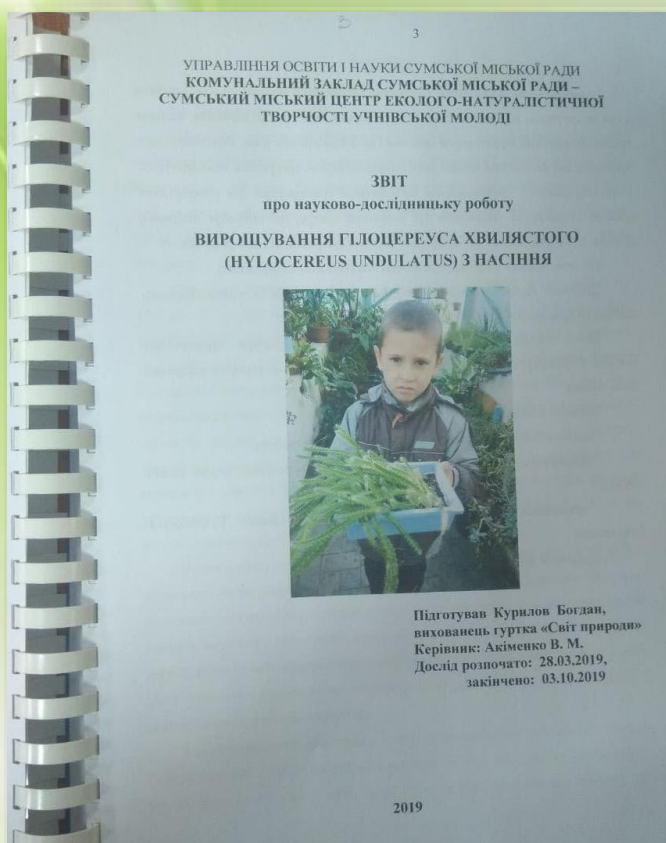
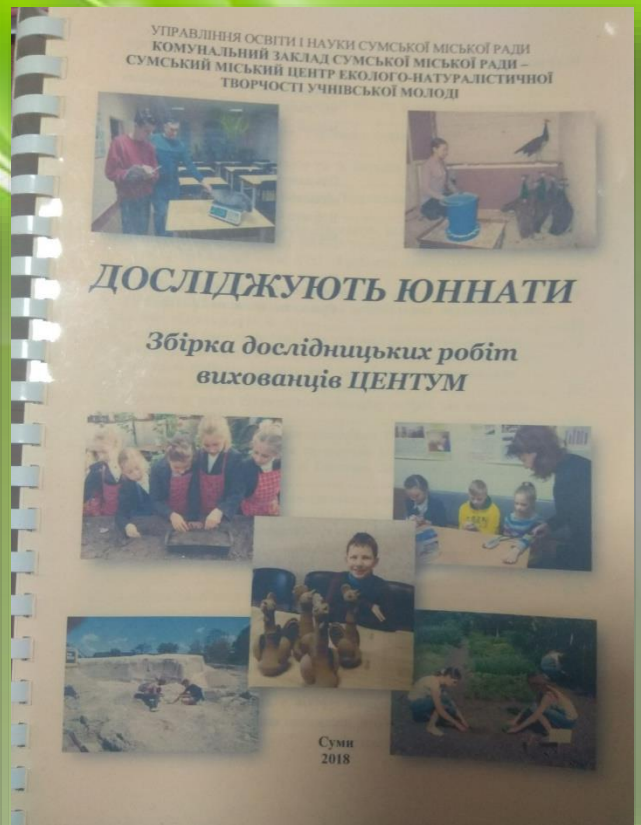
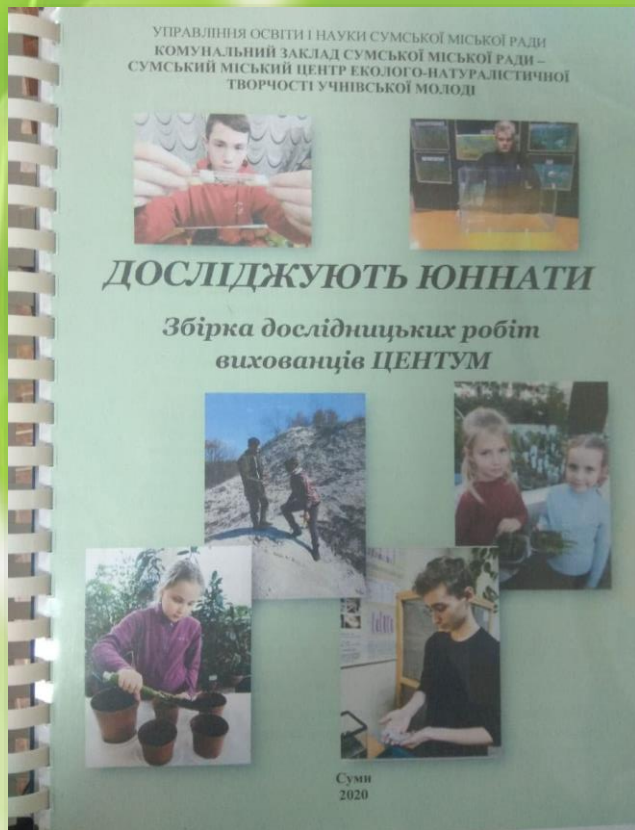
Навчальна програма передбачає один рік навчання:

1-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 4 год. на тиждень.

Ураховуючи вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, даною програмою заплановано використання різноманітних форм і методів навчальної діяльності. Пропонується використання аудіо- та відеоматеріалів, розв'язання інтелектуальних задач та практичних завдань з розвитку сенсорно-пізнавальних та психічних здібностей учнів. Передбачено широке використання в навчальному процесі активних та інтерактивних методів (ділових та рольових ігор, проблемних ситуацій) у поєднанні з дослідницькою роботою.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, участь у конкурсах, виставках, змаганнях.

Керівник гуртка в установленому порядку може вносити зміни до розподілу навчального часу на вивчення окремих тем програми, враховуючи рівень підготовки, вік, інтереси вихованців, стан матеріально-технічної бази закладу, в якому працюють гуртки.

ВІДГУК

на професійну педагогічну діяльність керівника гуртка Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

Акіменко Віти Миколаївни

Акіменко Віта Миколаївна займає посаду керівника гуртка Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді з серпня 2003 року. Працює над вирішенням науково-методичної проблеми «Формування життєвої компетентності вихованців в умовах інноваційного освітнього середовища творчих об'єднань закладу позашкільної освіти».

У своїй діяльності педагог орієнтується на нову парадигму освіти, яка передбачає конструювання освітнього процесу, що пов'язане з розумінням і реалізацією процесу підготовки людини до життя, яка носить випереджальний характер, орієнтована на перспективні запити суспільства. Формує життєву компетентність вихованців шляхом екологічної освіти, що генерує особистість, яка вміє жити в гармонії з природою, відчувати себе її часткою, для якої нормою життя є дбайливе ставлення до неї.

Працюючи над вирішенням індивідуальної науково-методичної проблеми, Віта Миколаївна розробила систему роботи, яка полягає у формуванні життєвої компетентності вихованців засобами новітніх технологій навчання, проведенні практичної природоохоронної роботи з урахуванням наявних знань, умінь і навичок та усвідомленні власного місця, ролі і значимості в екосистемі.

У професійній діяльності педагога чітко простежується системний підхід з формування у здобувачів освіти стійкої внутрішньої мотивації до діяльності в соціальному та природному середовищі, за якої набуті знання допомагають вихованцям виробляти певну позицію, екологічно грамотну поведінку, виховувати бережливе ставлення до природи. Активна взаємодія з природою починається в тому соціальному мікросередовищі, в якому перебуває вихованець, де вивчають навколишній світ з позиції любові та дбайливого ставлення. У Сумському міському центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді таким середовищем є об'єкт природно-заповідного фонду – ботанічний сад місцевого значення «Юннатівський». Віта Миколаївна на гурткових заняттях велику увагу приділяє вивченню кімнатних та декоративних рослин ботанічного саду, системно залучає вихованців до здійснення дослідницької діяльності, проведення еколого-краєзнавчих екскурсій у

природу, проведення трудових акцій по догляду за квітниками та операцій по збереженню первоцвітів, червонокнижних рослин, виконання практичних завдань (зелене живцювання декоративних кущів, розмноження рослин, збір і висівання насіння квіткових рослин, вирощування розсади тощо), реалізації та захисту проєктів: «Квіти в нашому житті», «Троянда – цариця квітів», «Сучасний квітник», «Ягідки калини – символ України», «Галерея кімнатних рослин ЦЕНТУМ», «Первоцвіти ботанічного саду «Юннатівський», «Чорнобривці – квіти сонця», «Рослини-лікарі», «Дивовижний світ рослин», «До скарбів цілющих доторкнись».

Керівник гуртка забезпечує високу результативність педагогічної діяльності, проводить системні моніторингові дослідження якості знань, умінь і навиків юних натуралістів. Її вихованці є неодноразовими переможцями всеукраїнських конкурсів і трудових акцій з квітництва, серед яких: «Парад квітів біля школи», «Галерея кімнатних рослин», «Дивовижна теплиця» та ін.

Віта Миколаївна популяризує свій досвід роботи по вирощуванню, розмноженню рослин відкритого та закритого ґрунту на сторінках газет «Ваш шанс», «Сумщина» та шляхом виступів у телепередачах «6 соток», «Острів знань», «Трава-мурава» Сумської обласної державної телерадіокомпанії та філії ПАТ НСТУ «Сумська регіональна дирекція».

Головний спеціаліст відділу природно-заповідного фонду та біоресурсів Департаменту захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації

 В. В. Вертель

The background is a vibrant green with a gradient from light to dark. It features several glowing white lines that curve and intersect, creating a sense of motion and connectivity. Small white dots are scattered along these lines, resembling nodes in a network or stars in a constellation. The overall aesthetic is modern and technological.

**ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ –
СУМСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради Інформаційно-
методичного центру управління
освіти і науки Сумської міської ради
22 серпня 2017 року № 5

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ управління освіти і науки
Сумської міської ради
23 серпня 2017 року № 711

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Світ природи»

1 рік навчання

м. Суми – 2017

Автор:

Акіменко Віта Миколаївна – керівник гуртка Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Рецензенти:

Говорун О.В. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри зоології, анатомії та фізіології людини і тварин Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка.

Люльченко М.В. – методист Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сьогодні в Україні система освіти має забезпечити підготовку молодого покоління, спроможного вийти із стану екологічної кризи, подолавши споживацьке ставлення до природи. У зв'язку з цим еколого-натуралістична освіта учнів у позашкільних навчальних закладах має широкі можливості, створюючи передумови для розвитку соціальної активності вихованців, їхньої самостійності, усвідомлення природи як системи цілого ряду цінностей.

Навчальна програма реалізується в гуртку еколого-натуралістичного напрямку, розрахована на навчання дітей 6-10 років. Побудована на основі компетентнісного підходу та з урахуванням принципів науковості, послідовності, активності, індивідуального підходу, зв'язку теорії з практикою.

Мета програми – формування у вихованців ключових компетентностей засобами біологічної освіти; розширення й систематизація знань учнів з шкільного курсу, оволодіння методами пізнання живої природи та екологічно грамотної поведінки в довкіллі, формування інтересу до глибокого вивчення біологічних дисциплін.

Основні завдання програми полягають у формуванні компетентностей:

пізнавальної – закріплення та поглиблення базових компетентностей, отриманих на уроках природознавства; формування уявлень і понять про об'єкти та явища природи, їх взаємозв'язки, типових представників рослинного і тваринного світу України;

практичної – оволодіння методами пізнання природи; формування вмінь і навичок догляду за рослинами і тваринами, охорони і захисту природи;

творчої – розвиток здібностей вихованців до розв'язання творчих завдань, набуття досвіду власної творчої діяльності;

соціальної – виховання екологічної свідомості та екологічно доцільної поведінки; розуміння дійсності та почуттів інших людей, ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі.

Практичні роботи проводять як у приміщенні (кабінеті), так і в теплиці, куточку живої природи та безпосередньо на природі.

Навчальна програма передбачає один рік навчання:

1-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень.

Ураховуючи вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, даною програмою заплановано використання різноманітних форм і методів навчальної діяльності. Пропонується використання аудіо- та відеоматеріалів, розв'язання інтелектуальних задач та практичних завдань з розвитку сенсорно-пізнавальних та психічних здібностей учнів. Передбачено широке використання в навчальному процесі активних та інтерактивних методів (ділових та рольових ігор, проблемних ситуацій) у поєднанні з дослідницькою роботою.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, участь у конкурсах, виставках, змаганнях.

Керівник гуртка в установленому порядку може вносити зміни до розподілу навчального часу на вивчення окремих тем програми, враховуючи рівень підготовки, вік, інтереси вихованців, стан матеріально-технічної бази закладу, в якому працюють гуртки.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО–ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	-	1
2.	Людина – частина природи	1	1	2
3.	Земля – планета сонячної системи	3	-	3
4.	Жива та нежива природа	1	1	2
5.	Місяці і пори року	1	-	1
6.	Погода рідного краю	1	2	3
7.	Рослини – зелене диво землі	6	13	19
8.	Тварини – частина живої природи	6	11	17
9.	Ліс – зелене багатство	1	2	3
10.	Охорона природи в Україні	3	2	5
11.	Сезонні зміни в природі	4	6	10
12.	Гори України	1	-	1
13.	Водойми, їх різноманіття	1	-	1
14.	Корисні копалини	1	-	1
15.	Карта України	1	-	1
16.	Підсумок	1	1	2
	Разом	33	39	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка. Правила поведінки у позашкільному закладі та навчальному кабінеті.

2. Людина – частина природи (2 год.)

Теоретична частина. Природа та її компоненти. Значення природи в житті людини. Вплив людини на природу.

Практична частина. Екскурсія в природу «Цей чарівний світ».

3. Земля – планета сонячної системи (3 год.)

Теоретична частина. Земля, її форма. Горизонт, основні сторони горизонту. Обертання Землі навколо осі. Доба. Рух Землі навколо Сонця. Рік. Уявлення про причини зміни пір року на Землі.

4. Жива та нежива природа (2 год.)

Теоретична частина. Жива та нежива природа. Природні та рукотворні об'єкти.

Практична частина. Екскурсія «Ознайомлення з об'єктами неживої та живої природи».

5. Місяці і пори року (1 год.)

Теоретична частина. Пори року, характерні ознаки. Історія календаря. Місяці року.

6. Погода рідного краю (3 год.)

Теоретична частина. Погода та її складові. Народні прикмети передбачення погоди. Рослини і тварини, що передбачають погоду. Календар природи. Вивчення основних умовних позначень явищ природи.

Практична частина. Спостереження за погодою рідного краю. Практична робота «Ведення календаря природи». Вправа з творчим завданням «Упізнай пору року».

7. Рослини – зелене диво землі (19 год.)

Теоретична частина. Різноманітність рослинного світу. Роль рослин у природі та житті людини. Деревя, кущі, трав'янисті рослини. Культурні та дикорослі рослини. Кімнатні рослини та їх різноманітність. Класифікація кімнатних рослин. Широколистяні кімнатні рослини. Кактуси. Лікарські кімнатні рослини. Період росту та спокою кімнатних рослин. Рослини-символи України. Рослини-гіганти. Рослини-карлики. Їстівні та отруйні рослини (ягоди). Гриби, їх різноманітність та правила збору. Отруйні гриби та перша допомога при отруєнні.

Практична частина. Ознайомлення з будовою рослин. Догляд за кімнатними рослинами. Розмноження кімнатних рослин. Екскурсія до саду лікарських рослин ЦЕНТУМ. Екскурсія до теплиці. Ознайомлення з будовою грибів. Досліди з рослинами. Перегляд презентації «Рослини – зелене диво природи». Перегляд відеофільмів «Деревя, кущі, трав'янисті рослини», «Гриби», «Рослини-символи України». Вікторина «Відгадай-ка». Рухлива гра «Будемо здорові». Сюжетно-рольові ігри: «Я лікар», «Садівник». Репродуктивні вправи: «Впізнай за описом», «Допомагаємо», «Правда – неправда».

8. Тварини – частина живої природи (17 год.)

Теоретична частина. Тварини. Дикі і свійські тварини. Комахи. Риби.

Птахи. Звірі. Земноводні. Плазуни. Екзотичні тварини. Тварини куточка живої природи. Значення тварин. Тварини – об'єкти народної творчості.

Практична частина. Спостереження за тваринами в куточку живої природи. Екскурсія «Акваріум та його мешканці». Екскурсія «Свійські тварини». Перегляд відеофільмів «Дикі і свійські тварини», «Різноманітність комах». Інтелектуальна гра «Я у світі не один, що я знаю про тварин». «Імітація», Пізнавальна гра «Поле чудес», «Знайди тварину». Вправа з творчим завданням «Знайди пару». Дидактичні ігри «Відгадай», «Опиши тварину», «Хто це?», «Якої тварини не стало?», «Хто більше знає», «Розташуй картинки послідовно», «Асоціації».

9. Ліс – зелене багатство (3 год.)

Теоретична частина. Ліс, його особливості. Значення лісу. Типи лісів. Їх охорона та лісовідновлення.

Практична частина. Екологічна гра «У лісі». Творча робота «Майбутнє лісу очима дітей».

10. Охорона природи в Україні (5 год.)

Теоретична частина. Охорона природи. Червона книга України. Рослини, занесені до Червоної книги. Тварини Червоної книги. Заповідні території Сумської області.

Практична частина. Творча робота «Захистимо природу». Екскурсія до об'єкту природно-заповідного фонду місцевого значення «Ботанічний сад «Юннатівський».

11. Сезонні зміни в природі (10 год.)

Теоретична частина. Сезонні явища в природі та їх значення в господарській діяльності людини. Зміни в житті тварин восени. Міграції птахів. Зимовий стан спокою у рослин. Тварини взимку. Весна. Зміни у природі навесні. Рослини – первоцвіти. Охорона первоцвітів. Особливості поведінки тварини навесні.

Практична частина. Екскурсія «Золоті барви осені». Ознайомлення з рослинами-первоцвітами ботанічного саду «Юннатівський». Спостереження за птахами взимку. Перегляд відеофільму «Перелітні і зимуючі птахи». Пізнавальна гра «Чарівна скринька».

12. Гори України (1 год.)

Теоретична частина. Гори. Природа Українських Карпат.

13. Водойми, їх різноманіття (1 год.)

Теоретична частина. Водойми рідного краю. Річки, озера, моря. Значення водних багатств для життя людини.

14. Корисні копалини (1 год.)

Теоретична частина. Корисні копалини, їх значення та різноманітність.

15. Карта України (1 год.)

Теоретична частина. Карта України. Умовні позначення.

16. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Конкурс знавців природи.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- про значення природи для людини та її вплив на природу;
- про метеорологічні явища природи;
- про місяці та пори року;
- про будову рослин та грибів;
- про вплив природних умов на їх ріст і розвиток;
- про особливості будови та зовнішнього вигляду тварин;
- про взаємозв'язок між будовою тварин і способом їхнього життя;
- про основні шляхи охорони природи;
- розрізняють поняття «жива» і «нежива» природа;
- класифікують корисні копалини;
- мають уявлення про Землю, як планету сонячної системи;
- карту України, назви гір, річок, озер, морів України.

Вихованці мають вміти:

- проводити прості фенологічні спостереження за змінами у природі;
- виявляти взаємозв'язки у живій і неживій природі;
- вести щоденники спостережень за погодою;
- користуватися умовними позначеннями на карті України;
- реалізувати власні задуми під час виконання творчих та дослідницьких робіт;
- доглядати за кімнатними рослинами і тваринами в куточку живої природи.

Вихованці мають набути досвід:

- участі у природоохоронних заходах.
- самостійної діяльності на гурткових заняттях;
- використання набутих знань у повсякденному житті.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Обладнання	К-ть / шт.
Комп'ютер	За потребою
Принтер	
Обладнання для дослідів та практичних робіт	
Папір	
Олівці кольорові	
Комплекти тематичних карток	
Фізична карта України	
Об'єкти живої природи	

ЛІТЕРАТУРА

1. Анашкина Е. Н. 300 вопросов и ответов о домашних животных. – Ярославль: Академия развития, 1997. – 208 с.
2. Акімов І. А. Червона книга України. Тваринний світ./ – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.
3. Андрієнко Т. Л. Заповідні скарби Сумщини. – Суми: Видавництво «Джерело»; 2001. – 208 с., 28 кольор. іл.
4. Балашова С. Спостереження за природою як засіб екологічного виховання молодших школярів / С. Балашова // Почат. шк. – 2005. – № 3. – С. 19-21. – Бібліогр.: 1 назв.
5. Верзилін Н.М. Мандри з домашніми рослинами. / Н.М. Верзилін Видавництво дитячої літератури «Веселка» Київ 1973. – 64 с.
6. Вінниченко М.Д., Черненко В.В. Краса і велич природи Сумщини: фотоальбом / Суми: ВАТ «СОД». Видавництво «Козацький вал», 2003. – 48 с.
7. Волошин О. М. Скарбничка цікавинок з природознавства. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – 108 с.
8. Волошин О. А. Цікаві завдання з природознавства 3(2) кл. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1997. – 48 с.
9. Дідух Я. П. Червона книга України. Рослинний світ./ за ред. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.
10. Заповідні скарби Сумщини / [Під загальною редакцією д.б. н. Т. Л. Андрієнко]. – Суми, 2001.
11. Книш М. Г. Розуміючи – оберігай: тваринний світ Сумщини: навчально-методичний посібник.
12. Книш М. П., Грищенко В. М. – Суми: Університетська книга; 2010. – 236 с.
13. Клименко А. А. Гулівери і ліліпути рослинного світу // Початкова школа. – 1995. – № 3, с. 21-22.
14. Лікарські рослини енциклопедичний довідник. Редакція академіка А. М. Гродзінського 1991 р. Київ. Головна редакція української радянської

енциклопедії ім. М .П. Бажана.

15. Миколаєва С. М. Як прилучати дитину до природи. Метод.матер. до роботи з батьками установ. М., 1993.

16. Мезенцев В. А. Енциклопедія чудес. Книга третя. Природа і людина / В. А. Мезенцев. – К.: Веселка, 1985. – 135 с.

17. Мовчан Ю. В. Риби України (визначник-довідник) / Ю. В. Мовчан. – К.: Золоті ворота, 2001. – 444 с.

18. Похила Л. С., Яцук Г. Ф., Гдаль Б. Б. Використання скарбниці народних знань у процесі вивчення біології. Царство Рослини. – Тернопіль: Мандрівець, 2003. – 72 с.

19. Панько І. С. Тварини – друзі чи вороги / І. С. Панько, В. І. Панько. – К.: Урожай, 1989. – 160 с.

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ –
СУМСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради
Інформаційно-методичного
центру управління освіти і науки
Сумської міської ради
25 серпня 2015 року № 4

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник управління
освіти і науки
Сумської міської ради

25 серпня 2015 року № 621

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Декоративне квітникарство»

2 роки навчання

м. Суми – 2015

Автор:

Акіменко Віта Миколаївна – керівник гуртка квітникарства Сумського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Рецензенти:

Попсуй В.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент біолого-технологічного факультету Сумського національного аграрного університету.
Люльченко М.В. – методист Сумського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

З розвитком науки в умовах інтенсивного використання природних ресурсів і забруднення природного навколишнього середовища все більшого значення набуває озеленення. І тут незаперечною роль має квітництво як галузь рослинництва, що займається вирощуванням рослин, які необхідні для озеленення міст і сіл, оздоблення зовнішніх і внутрішніх інтер'єрів. Квітництво дає змогу не тільки озеленити та прикрасити оточуюче нас середовище, не тільки дарує естетичну та душевну насолоду, а й сприяє вихованню шанобливого ставлення до природи, розвитку творчої особистості, формуванню почуття прекрасного.

Навчальна програма реалізується у гуртку еколого-натуралістичного напрямку «Декоративне квітникарство» та спрямована на вихованців віком від 7 до 12 років. Програма побудована з урахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти і Державного стандарту середньої загальної освіти.

Метою даної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами декоративного квітникарства.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної – передбачає оволодіння знаннями з біології рослин, розширення світогляду учнів;

практичної – сприяє оволодінню вміннями та навичками роботи з квітково-декоративними рослинами, розвитку художнього смаку і здібностей, зокрема, мистецтва складання букетів, створення фітокомпозицій;

творчої – забезпечує розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу, фантазію;

соціальної – сприяє розвитку екологічної і трудової культури, досягненню високого рівня освіченості і вихованості, формуванню кращих особистісних рис (відповідальності, чесності, працелюбності, самостійності), ціннісного ставлення до себе та інших.

Навчальна програма передбачає два роки навчання:

1-й рік – основний рівень – 144 години на рік, 4 години на тиждень;

2-й рік – основний рівень – 144 години на рік, 4 години на тиждень.

Особливість програми полягає в тому що, програма першого року навчання знайомить учнів з біологічними особливостями квітів, їх поширенням, господарським значенням. Програма другого року навчання передбачає знайомство з особливостями вирощування і розмноження квітково-декоративних рослин, лікарськими властивостями квітів, рослинами, що використовуються в озелененні й оформленні приміщень та садиби.

Методами опрацювання навчального матеріалу є: розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація, пізнавальна гра тощо. Під час реалізації програми використовуються різноманітні форми навчальної діяльності: заняття-

подорожі, заняття-екскурсії, дослідницькі заняття, пізнавально-розважальні програми, вікторини, тощо.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, які рекомендується проводити у вигляді конкурсів знавців квітів, турнірів, контрольних опитувань, практичних робіт.

Важливе значення відводиться дослідницько-експериментальній роботі з різними групами рослин, у процесі якої вихованці вчать спостерігати за природою, аналізувати й узагальнювати отримані знання з подальшим їх застосуванням при вирощуванні квітково-декоративних рослин. Пропонована програма здійснює профорієнтацію учнів під час екскурсій до зелених господарств, ботанічних садів, при проведенні науково-практичних конференцій та зустрічей з ученими і фахівцями виробництва.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	2	4
Розділ 1. Квітково-декоративні рослини	28	42	70
1.1. Знайомство з квітково-декоративними рослинами	10	12	22
1.2. Однорічники	6	12	18
1.3. Дворічники	4	6	10
1.4. Багаторічники	8	12	20
Розділ 2. Світ кімнатних рослин	23	39	62
2.1. Біологія кімнатних рослин	3	5	8
2.2. Зелені мешканці тропіків і субтропіків	12	20	32
2.3. Рослини посушливих місць	8	14	22
Розділ 3. Дослідницька робота	2	2	4
Підсумок	2	2	4
Разом	57	87	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (4 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення вихованців з планом роботи гуртка. Правила поведінки вихованців під час занять та на перерві. Правила поведінки у теплиці. Інструктажі з техніки безпеки.

Квітникарство – ефективний метод спілкування з природою.

Практична частина. Експерсія з метою ознайомлення з різноманітністю рослин в природі.

Розділ 1. Квітково-декоративні рослини (70 год.)

1.1. Знайомство з квітково-декоративними рослинами (22 год.)

Теоретична частина. Рослини, їх значення для людини. Умови необхідні для життя рослин на Землі. Будова квіткових рослин (корінь, стебло, листок, пагін). Значення органів рослин для їх життя. Пристосування рослин до різних кліматичних умов. Цікаве з життя квітів. Різноманітність рослин. Класифікація квіткових рослин. Рослини-символи України.

Практична частина. Експерсія до ботанічного саду. Експерсія в природу. Вивчення будови рослин. Творча робота.

1.2. Однорічники (18 год.)

Теоретична частина. Красивоквітучі однорічники. Листяно-декоративні однорічники. Сухоцвіти. Вітки однорічники. Вирощування однорічних рослин. Правила збирання і зберігання насіння квітів.

Практична частина. Збирання насіння квітів. Очищення насіння квітів. Пакування насіння. Визначення схожості насіння.

1.3. Дворічники (10 год.)

Теоретична частина. Найбільш поширені дворічники. Вирощування дворічників. Значення дворічних квітів в озелененні.

Практична частина. Збирання насіння квітів. Очищення та пакування насіння квітів.

1.4. Багаторічники (20 год.)

Теоретична частина. Багаторічники, їх біологічні особливості та вирощування. Цибулинні рослини. Первоцвіти. Різноманітність тюльпанів. Використання їх в озелененні. Зимуючі багаторічники. Багаторічники, що не зимують у ґрунті. Троянди, їх різноманітність. Вирощування троянд. Квіти в літературних творах та легендах.

Практична частина. Творча робота. Збирання насіння квітів багаторічних рослин. Міні-проект. Створення фотоальбому.

Розділ 2. Світ кімнатних рослин (62 год.)

2.1. Біологія кімнатних рослин (8 год.)

Теоретична частина. Історія кімнатного квітництва. Різноманітність кімнатних квітів. Класифікація кімнатних рослин. Життєві форми кімнатних рослин. Пристосування рослин до кімнатних умов. Правила догляду за квітами (поливання, рихлення, гігієна рослин).

Практична частина. Експерсія до зимового саду. Догляд за кімнатними рослинами.

2.2. Зелені мешканці тропіків і субтропіків (32 год.)

Теоретична частина. Красивоквітучі кімнатні рослини. Орхідеї, особливості вирощування. Декоративно-листяні кімнатні рослини. Рослини,

американських джунглів. Папороті – представники стародавніх рослин. Цитрусові. Цибулинні кімнатні рослини. Ампельні та виткі кімнатні рослини. Квіти наших бабусь. Рослини-хижаки. Назви кімнатних рослин. Паспорт квітів. Міфи і легенди про кімнатні рослини.

Практична частина. Практична робота по догляду за красивоквітучими кімнатними рослинами. Догляд за декоративно-листяними квітами. Екскурсія до зимового саду. Етикетування кімнатних рослин. Уявна подорож по континентах «У світі рослин».

2.3. Рослини посушливих місць (22 год.)

Теоретична частина. Поняття про сукуленти, їх особливості. Сукуленти рівнин. Сукуленти вологих тропічних лісів. Історія виникнення кактусів. Різноманітність кактусів, їх біологічні особливості. Кактуси пустелі та напівпустелі. Колючі мешканці гірської місцевості. Кактуси і сукуленти в легендах та казках.

Практична частина. Догляд за кактусами. Творча робота «Зелений їжачок». Догляд за сукулентними рослинами. Складання пам'ятки по догляду за кактусами. Перегляд фільму про рослини посушливих місць. Виставка фітокомпозицій із сукулентів та кактусів. Захист робіт

Розділ 3. Дослідницька робота (4 год.)

Теоретична частина. Значення дослідницької роботи. Тематика дослідницької роботи з квітництва. Методика проведення дослідницької роботи.

Практична частина. Закладання дослідів.

Підсумок (4 год.)

Теоретична частина. Конкурс знавців квітів.

Практична частина. Практична робота по догляду за кімнатними рослинами.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- будову квіткових рослин;
- функції органів рослин;
- життєві форми кімнатних рослин;
- рослини, що використовуються у зовнішньому озелененні;
- рослини, що використовуються у внутрішньому озелененні;
- природні умови існування кімнатних рослин;
- рослини-символи України.

Вихованці мають вміти:

- визначати рослини за морфологічними ознаками;

- доглядати за кімнатними рослинами;
- збирати насіння квітів;
- визначати схожість насіння;
- очищати і пакувати насіння квітів;
- створювати фітокомпозиції;
- працювати в колективі.

Вихованці мають набути досвід:

- догляду за кімнатними рослинами;
- збирання насіння квітів;
- визначення схожості насіння;
- створення фітокомпозицій;
- етикетування кімнатних рослин.

Основний рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	2	4
Розділ 1. Квіти в нашому житті	12	12	24
1.1. Квіти в кімнаті	9	7	16
1.2. Букет	3	5	8
Розділ 2. Лікарські рослини	12	10	22
2.1. Зелена аптека	5	5	10
2.2. Аптека на підвіконні	7	5	12
Розділ 3. Вирощування кімнатних рослин	16	36	52
3.1. Умови утримання рослин	2	2	4
3.2. Догляд за кімнатними рослинами	8	12	20
3.3. Хвороби і шкідники	4	2	6
3.4. Розмноження кімнатних рослин	2	20	22
Розділ 4. Вирощування рослин на подвір'ї	8	12	20
4.1. Квіткове оформлення садиби	6	8	14
4.2. Розмноження рослин	2	4	6
Розділ 5. Вирощування розсади квітів	2	12	14
Розділ 6. Дослідницька робота	2	2	4
Підсумок	4	-	4
Разом	58	86	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (4 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення вихованців з планом роботи гуртка. Правила поведінки вихованців під час занять та на перерві. Правила поведінки у теплиці. Інструктажі з техніки безпеки.

Практична частина. Перегляд фільму про різноманіття квітково-декоративних рослин.

Розділ 1. Квіти в нашому житті (24 год.)

1.1. Квіти в кімнаті (16 год.)

Теоретична частина. Позитивний вплив рослин на людину. Підбір квітів для кімнат. Екзотичні кімнатні рослини. Отруйні кімнатні квіти. Рослини, які мають бути в кожному будинку. Рослини-талісмани. Квіти для подарунка. Квіти для озеленення балконів.

Практична частина. Підбір квітів для кімнат. Складання асортименту квітів для озеленення балконів. Догляд за кімнатними рослинами. Творча робота.

1.2. Букет (8 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення букету. Складання букетів. Фурнітура і упаковка. Зрізування квітів, їх життєзабезпечення.

Практична частина. Складання букетів з живих квітів. Творча робота.

Розділ 2. Лікарські рослини (22 год.)

2.1. Зелена аптека (10 год.)

Теоретична частина. Лікарські рослини, їх різноманітність. Цілющі рослини квітників. Правила збирання та заготівлі.

Практична частина. Складання пам'ятки по збору лікарських рослин. Екскурсія до саду лікарських рослин. Підбір рослин для власної колекції.

2.2. Аптека на підвіконні (12 год.)

Теоретична частина. Кімнатні рослини-лікарі. Рослини-біофільтри. Цілющі властивості кактусів та інших сукулентних рослин. Вплив цитрусових на здоров'я людини.

Практична частина. Виготовлення кишенькового poradnika «Аптека на підвіконні». Догляд за лікарськими кімнатними рослинами. Підбір рослин для власної колекції.

Розділ 3. Вирощування кімнатних рослин (52 год.)

3.1. Умови утримання рослин (4 год.)

Теоретична частина. Вимоги рослин до вологості, світла та температурного режиму. Світлолюбиві та тіневитривалі кімнатні рослини. Правила розміщення квітів у кімнатах.

Практична частина. Розміщення квітів у кімнаті. Догляд за кімнатними

рослинами.

3.2. Догляд за кімнатними рослинами (20 год.)

Теоретична частина. Пересаджування і перевалювання квітів. Значення перевалки і пересадки кімнатних рослин. Основні види землесумішей для кімнатних рослин. Приготування землесумішей. Предмети догляду за кімнатними рослинами. Роль добрив у вирощуванні квітів. Фітокомпозиції.

Практична частина. Догляд за кімнатними рослинами. Перевалка кімнатних рослин. Пересадка квітів. Приготування земляних сумішей для квітів. Створення фітокомпозицій. Захист робіт.

3.3. Хвороби і шкідники (6 год.)

Теоретична частина. Причини захворювання рослин. Хвороби оранжерейних рослин. Найбільш поширені шкідники кімнатних рослин, способи боротьби з ними. Біологічні методи боротьби зі шкідниками.

Практична частина. Догляд за рослинами.

3.4. Розмноження кімнатних рослин (22 год.)

Теоретична частина. Способи розмноження кімнатних квітів. Розмноження квітів поділом кореневища. Розмноження кімнатних рослин стеблом. Розмноження кімнатних рослин за допомогою листків. Розмноження кімнатних рослин відводками, вусами. Розмноження кімнатних рослин цибулиною. Кімнатні квіти з насіння.

Практична частина. Розмноження кімнатних рослин за допомогою листків. Розмноження рослин живцями. Розмноження рослин насіннєвим способом. Дослідження умов проростання насіння квітів. Розмноження сукулентів. Розмноження квітів поділом кореневища, цибулиною. Перегляд фільму.

Розділ 4. Вирощування рослин на подвір'ї (20 год.)

4.1. Квіткове оформлення садиби (14 год.)

Теоретична частина. Види квітників. Клумби. Підбір рослин. Декоративний город. Правила встаткування квітників. Догляд за квітниками в різні пори року. Декоративні дерева і кущі. Роль хвойних порід в озелененні.

Практична частина. Складання схем квітників. Екскурсія «Вічнозелені рослини». Догляд за квітниками в різні пори року.

4.2. Розмноження рослин (6 год.)

Теоретична частина. Способи розмноження рослин. Живцювання – один з найпоширеніших способів розмноження.

Практична частина. Заготовка живців декоративних кущів для розмноження. Укорінення живців декоративних кущів. Догляд за укоріненими живцями кущів.

Розділ 5. Вирощування розсади квітів (14 год.)

Теоретична частина. Розмноження рослин розсадним способом. Способи вирощування розсади. Правила вирощування розсади квітів. Види

землесумішей для вирощування розсади.

Практична частина. Підготовка ґрунту і ємкостей до посіву насіння квітів. Посів насіння однорічних квітів. Пікіровка рослин. Догляд за розсадою. Висаджування розсади в ґрунт.

Розділ 6. Дослідницька робота (4 год.)

Теоретична частина. Тематика дослідницької роботи з квітництва. Проведення дослідів. Підготовка звітних матеріалів (щоденник, журнал, звіт про дослідницьку роботу).

Практична частина. Закладання дослідів.

Підсумок (4 год.)

Контрольне опитування. Підведення підсумків роботи гуртка. Завдання на літо.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- екзотичні кімнатні рослини;
- отруйні кімнатні рослини;
- хвороби і шкідників кімнатних рослин;
- біологічні методи знищення шкідників;
- способи розмноження квітів;
- засоби боротьби зі шкідниками;
- лікарські кімнатні рослини;
- лікарські рослини Сумщини;
- особливості утримання та вирощування кімнатних рослин.

Вихованці мають вміти:

- доглядати за рослинами;
- розмножувати квіти;
- пересаджувати і перевалювати кімнатні рослини;
- складати схеми квітників;
- вирощувати розсаду квітів;
- складати букети;
- доглядати за квітниками.

Вихованці мають набути досвід:

- догляду за декоративними рослинами;
- розмноження квітів;
- вирощування розсади;
- пересаджування рослин;

- застосування лікарських властивостей рослин;
- оформлення інтер'єру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабин Д.М. Кактусы и другие суккуленты. - М: Миринда, 2000. - 224 с.
2. Баглай К.М., Гайдаржи М.М., Нікітіна В.В. Суккулентні рослини // Квіти України. - К., 2002. - №6. - 46 с.
3. Борисов Б. Один за всех и все за одного // Вокруг света. - 2007. - №9 - С. 138-145.
4. Вавриш П. Квітучі гості з Африки // Наука і суспільство. - 1982. - №9. - С. 4.
5. Витвицкая М.Э. Великолепные букеты из цветов. - М.: Лада, 2004. - 185 с.
6. Воронцов В.В. Комнатные растения. Новое руководство по уходу. - М.: ЗАО «Фитон +», 2003. - 288 с.
7. Гельмут Янтра. Цветы в нашем доме. Интербук бизнес. Москва, 1998. - 303 с.
8. Питер Мак-Кой. Уход за комнатными растениями. - М.: РОСМЭН, 2001. - 248 с.
9. Приходько С.Н., Михайловская М.Д. Приусадебное цветоводство. Киев: Урожай, 1991. - 355 с.
10. Приходько С.Н., Михайловская М.Д. Цветы в квартире. Киев: Урожай, 1992. - 281 с.
11. Черевченко Т.М. Довідник квітникаря-любителя. - К.: Урожай, 1994. - 555 с.
12. Сироватська Л.С., Гречишкін А.І., Білорусець Є.Ш. та ін. Азбука квітникаря. - К.: Урожай, 1993. - 288 с.
13. Степура А.В. Енциклопедія домашнього декоративного квітництва: 5000 корисних порад фахівців. - Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2004. - 384 с.
14. Стеблянко М.І. та ін. Ботаніка: Анатомія та морфологія рослин. - К.: Вища школа, 1995. - 384 с.
15. Хржановский В.Г., Пономаренко С.Ф. Практикум по курсу общей ботаники: Учебное пособие. - М.: Высш. школа, 1979. - 422 с.

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ –
СУМСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради
Сумського міського ЦЕНТУМ

28.05.2015 № 3

**ПОЛОЖЕННЯ
про Школу розвитку і творчості «Барвінок»
Комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр
еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді**

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок організації та діяльності Школи розвитку і творчості «Барвінок» у Комунальному закладі Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (далі – ЦЕНТУМ).

1.2. Школа розвитку і творчості «Барвінок» (далі – Школа) створюється як творче об'єднання здобувачів освіти молодшого шкільного віку, основною метою якого є засвоєння вихованцями, учнями та слухачами екологічних знань, формування екологічної культури та екологічного мислення.

1.3. Школа може функціонувати як складова частина структурного підрозділу одного із відділів закладу позашкільної освіти або як самостійне об'єднання вихованців, учнів та слухачів.

1.4. У своїй діяльності Школа керується Конституцією України; Законом України «Про освіту»; Законом України «Про позашкільну освіту»; Законом України «Про повну загальну середню освіту»; постановою Кабінету Міністрів України «Положення про позашкільний навчальний заклад»; затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України «Положенням про центр, будинок, клуб еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, станцію юних натуралістів»; Статутом ЦЕНТУМ; іншими нормативними та правовими актами, що регулюють діяльність закладу позашкільної освіти; наказами управління освіти і науки з питань освітньої, методичної, експериментально-дослідницької та інноваційної діяльності закладу позашкільної освіти та цим Положенням.

1.5. Школа тісно співпрацює з іншими відділами ЦЕНТУМ, з відповідними Школами інших закладів позашкільної освіти міста та області, закладами загальної середньої освіти, громадськими організаціями та батьками

здобувачів освіти.

2. Головні завдання Школи

2.1. Головними завданнями Школи є:

створення умов для фізичного, інтелектуального та творчого розвитку особистості здобувача освіти;

пошук, розвиток і підтримка здібних, обдарованих і талановитих вихованців, учнів та слухачів;

екологічне, художньо-естетичне та морально-етичне виховання здобувачів освіти через спілкування з природою;

послідовне розширення і поглиблення знань вихованців, учнів та слухачів про розмаїття природного оточення, значення природи для життя людей, необхідність її збереження;

розвиток практичних умінь та навичок у здобувачів освіти по догляду за об'єктами живої природи;

формування у вихованців, учнів та слухачів свідомого ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

3. Зміст і напрями діяльності Школи

3.1. Зміст діяльності Школи зорієнтований на цілісний підхід до особистості та її освіти, формування життєвої компетентності здобувача освіти, розвиток його прагнення до самовираження та саморозвитку.

3.2. Школа організовує свою роботу за такими напрямками:

еколого-натуралістичним, що передбачає оволодіння здобувачами освіти знаннями про навколишнє середовище, формування їх екологічної культури, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи;

художньо-естетичним, який забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та здобуття вихованцями, учнями та слухачами практичних навичок, оволодіння знаннями в сфері вітчизняної і світової культури та мистецтва;

гуманітарним, що передбачає розвиток здібностей, обдарувань, практичних навичок здобувачів освіти, оволодіння знаннями з основ наук соціально-гуманітарного циклу.

Система екологічного виховання здобувачів освіти Школи реалізується у тісному взаємозв'язку з кожним профілем.

3.3. Педагоги Школи реалізують виконання завдань за вищезазначеними напрямками роботи з використанням навчальних програм позашкільної освіти. Поповнення матеріально-технічної бази Школи, зміни очікувань суспільства стосовно системи позашкільної освіти робить можливим розширення переліку напрямів роботи, удосконалення змісту існуючих та розробку нових навчальних програм, спрямованих на досягнення основної мети Школи.

4. Організація діяльності Школи

4.1. Зарахування вихованців, учнів та слухачів 6-10 років до Школи проводиться за їх бажанням на безконкурсній основі і за згодою батьків або осіб, які їх замінюють, на підставі поданої останніми заяви.

4.2. Навчальний рік у Школі починається з 1 вересня. Комплектування гуртків, груп та інших творчих об'єднань здійснюється у період з 1 до 15 вересня, який вважається робочим часом керівника гуртка або іншого творчого об'єднання відділу. Тривалість навчального року у Школі встановлюється наказом по ЦЕНТУМ. Наповнюваність у кожній групі становить не менше 15 здобувачів освіти.

4.3. Освітній процес здійснюється за навчальними планами і програмами, що затверджуються Міністерством освіти і науки України та відповідним місцевим органом виконавчої влади (управлінням освіти і науки Сумської міської ради).

4.4. Заняття у Школі здійснюються у гуртку згідно розкладу 2 рази на тиждень. Тривалість заняття регламентується статтею 17 Закону України «Про позашкільну освіту» і становить 35 хвилин для учнів 6-7 років і 45 хвилин для інших. Між заняттями встановлено обов'язкову перерву тривалістю не менше 10 хвилин. Керівники гуртків, груп та інших творчих об'єднань Школи працюють відповідно до розкладу занять, затвердженого директором ЦЕНТУМ.

4.5. Форми організації освітнього процесу у Школі:

групові (теоретичні та практичні заняття);

індивідуальні (психолого-педагогічні тестування, бесіди та ін.);

масові (свята, акції, розваги, конкурси, змагання, квести тощо).

4.6. Під час канікул Школа працює за окремим планом, затвердженим директором закладу позашкільної освіти. У канікулярний період педагоги Школи можуть проводити поза розкладом занять організаційно-масову роботу зі здобувачами освіти, надаючи усі наявні можливості для їх повноцінного дозвілля, оздоровлення й відпочинку.

4.7. В основу роботи Школи покладено діяльнісний підхід. Формування уявлень вихованців, учнів та слухачів про навколишнє середовище здійснюється у процесі спілкування з об'єктами природи, виконанні екологічних вправ тощо. У процесі творчої діяльності розвиваються образні форми пізнання світу при спогляданні, милуванні природою та відтворенні її краси в малюнках і виробах із природного матеріалу.

4.8. Заняття зі здобувачами освіти в Школі, за необхідності, може здійснюватися за дистанційною формою здобуття позашкільної освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття цієї освіти в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх, як правило, опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

4.9. Дистанційне навчання здійснюється керівниками гуртків Школи з

урахуванням вимог повноцінного засвоєння матеріалу навчальних програм. У разі потреби дистанційне навчання може організовуватися за індивідуальним навчальним планом.

4.10. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних та корекційно-розвиткових занять, консультацій, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

Керівники гуртків самостійно визначають вид режиму (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять. При цьому не менше 30 % навчального часу, передбаченого навчальною програмою, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі).

5. Структура Школи

5.1. Структура й штати Школи розробляються керівником закладу позашкільної освіти у межах затверджених видатків на оплату праці відповідно до встановлених нормативів і затверджуються управлінням освіти і науки Сумської міської ради, у сфері якого перебуває ЦЕНТУМ.

5.2. Керівним органом Школи є її Рада, яка обирається на один навчальний рік. До складу Ради входять педагог-керівник Школи, педагоги, батьки, представники громадських організацій. Із членів Ради обирається її голова.

6. Учасники освітнього процесу Школи

6.1. Учасниками освітнього процесу Школи є:
вихованці, учні, слухачі (віком від 6 до 8 років); стажисти та студенти;
директор, заступники директора закладу позашкільної освіти;
керівник Школи – завідувач структурного підрозділу;
штатні керівники гуртків, а також викладачі інших освітніх закладів, яких залучено на умовах сумісництва або погодинної оплати праці;
практичний психолог, завідувач бібліотекою та інші спеціалісти, залучені до освітнього процесу;
батьки або особи, які їх замінюють;
представники підприємств, установ, організацій, які беруть участь у здійсненні освітнього процесу.

6.2. Вихованці, учні і слухачі Школи мають гарантоване державою право на:

здобуття позашкільної освіти відповідно до їх здібностей, обдаровань, уподобань та інтересів;
добровільний вибір виду діяльності;
безпечні та нешкідливі умови навчання та праці;

користування науковою, матеріально-технічною, культурно-спортивною базою закладу;

участь у різних видах навчальної, науково-практичної роботи, виставках, конкурсах та інших масових заходах;

вільне вираження поглядів і переконань;

захист від будь-яких форм експлуатації, психічного і фізичного насильства, від дій педагогічних та інших працівників, які порушують їх права, принижують честь і гідність;

доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі закладу позашкільної освіти.

6.3. Здобувачі освіти Школи зобов'язані:

виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених у вищезазначеній програмі (індивідуальному навчальному плані) для відповідного рівня освіти;

поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

підвищувати загальний культурний рівень;

дбайливо ставитись до державного, громадського й особистого майна;

дотримуватися Статуту, правил внутрішнього розпорядку Центру, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності);

відповідально ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих; докідля;

повідомляти керівництво Центру про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

інші обов'язки, передбачені чинним законодавством.

6.4. Педагогічні працівники Школи мають право на:

академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;

педагогічну ініціативу;

розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання;

користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою Центру та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому Центром відповідно до спеціальних законів;

підвищення кваліфікації, перепідготовку;

вільний вибір навчальних програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють

підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників;

доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі;

відзначення успіхів у своїй професійній діяльності;

справедливе та об'єктивне оцінювання своєї професійної діяльності;

захист професійної честі та гідності;

індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку та іншу) діяльність за межами закладу освіти;

безпечні і нешкідливі умови праці;

подовжену оплачувану відпустку;

участь у громадському самоврядуванні закладу освіти;

участь у роботі колегіальних органів управління закладом освіти;

захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;

інші права передбачені законодавством, колективним, трудовим договором, тощо.

6.5. Педагогічні працівники Школи зобов'язані:

постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність;

виконувати освітню програму для досягнення здобувачами освіти передбачених нею результатів навчання;

сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я;

дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності;

дотримуватися педагогічної етики;

поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;

виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;

формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;

захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності,

дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладу освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

додержуватися установчих документів та Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;

повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування);

інші обов'язки передбачені законодавством, колективним, трудовим договором, тощо.

б.б. Батьки (або особи, які їх замінюють) вихованців, учнів і слухачів Школи мають право:

захищати відповідно до законодавства права та законні інтереси здобувачів позашкільної освіти в органах громадського самоврядування цього закладу та у відповідних державних і судових органах;

отримувати інформацію про діяльність Центру, в тому числі на відповідному вебсайті;

звертатися до представників уповноваженого органу управління освітою, керівника Центру, представників органу громадського самоврядування з питань позашкільної освіти;

обирати (разом зі здобувачем позашкільної освіти) один (чи декілька) напрямів діяльності, представлених у закладі; навчальну програму (програми), гурток (інше творче об'єднання) певного рівня класифікації; зручний для відвідування розклад занять тощо;

брати участь у громадському самоврядуванні Центру, зокрема обирати і бути обраними до органу громадського самоврядування;

брати участь у заходах, спрямованих на поліпшення організації освітнього процесу та зміцнення матеріально-технічної бази Центру;

завчасно отримувати інформацію про всі заплановані в Центрі та позапланові педагогічні, психологічні, соціологічні заходи; педагогічні експерименти та надавати згоду на участь у них здобувача позашкільної освіти;

брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку здобувача позашкільної освіти та/або індивідуального навчального плану;

подавати керівництву або Засновнику/уповноваженому органу заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

інші права, передбачені законодавством.

6.7. Батьки (або особи, які їх замінюють) вихованців, учнів і слухачів Школи зобов'язані:

виховувати в дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

сприяти виконанню дитиною освітньої програми та досягненню передбачених нею результатів навчання;

поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

формувати культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства, настановленням і особистим прикладом;

формувати у дітей усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;

виховувати у дитини повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України;

дотримуватися установчих документів, Правил внутрішнього розпорядку закладу;

сприяти керівництву Центру в проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);

виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в Центрі;

інші обов'язки, передбачені законодавством.

6.8. Керівник Школи бере участь у плануванні її роботи, забезпечує освітній процес необхідною наочністю, технічними засобами навчання; відповідає за організацію та проведення масових заходів тощо.

7. Матеріально-технічна база Школи

7.1. Джерелами формування коштів для розвитку матеріально-технічної бази Школи можуть бути:

бюджетні кошти, що надаються Засновником закладу позашкільної освіти;

добровільні спонсорські внески батьків (або осіб, які їх замінюють);

кошти громадських організацій та підприємницьких структур.

7.2. Керівники гуртків Школи несуть повну відповідальність за раціональне використання і відновлення (у разі втрати чи пошкодження) матеріально-технічної бази, що застосовується в освітньому процесі Школи.

8. Контроль та управління діяльністю Школи

8.1. Школа створюється, реорганізується та припиняє свою діяльність у порядку, передбаченому Положенням про центр, будинок, клуб еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

8.2. Загальне керівництво та контроль за діяльністю Школи здійснює адміністрація ЦЕНТУМ.

8.3. Безпосереднє керівництво здійснює призначений адміністрацією закладу позашкільної освіти керівник Школи – завідувач структурного підрозділу чи інший педагогічний працівник закладу.

Методичний коментар до заняття.

Методична розробка конспекту призначена для проведення занять гуртка «Світ природи» з учнями 1-4 класів. Розробку складено згідно з програмними вимогами навчальної програми з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку «Світ природи», затвердженої наказом управління освіти і науки Сумської міської ради від 23.08.2017 № 711, основного рівня.

Основне завдання спрямоване на формування навичок і умінь доглядати за кімнатними рослинами, набуття навичок із розмноження кімнатних рослин живцюванням.

Для проведення заняття використані методи: інформативно-рецептивний: словесний (розповідь, бесіда, інструктаж); наочний (демонстрація живих об'єктів, відеофільм); практичний (практична робота); репродуктивний (ігри); інтерактивні вправи.

Педагогічні технології: особистісно-орієнтоване навчання, розвивальне навчання, ігрова, інтерактивна, технологія «створення ситуації успіху».

Тема заняття. Розмноження декоративно-листяних кімнатних рослин.

Мета заняття.

Навчальна: поглибити у вихованців знання про декоративно-листяних кімнатних рослин, їх біологічних особливостей; навчати розмножувати кімнатні рослини методом живцювання.

Розвивальна: сприяти розвитку пізнавального інтересу вихованців; розвивати увагу, спостережливість, інтерес до вирощування кімнатних рослин.

Виховна: викликати у вихованців бажання піклуватися про природу.

Обладнання та матеріали. Картки-завдання для гри-квесту, колекція кімнатних рослин, інструктивні картки, демонстраційний матеріал, роздатковий матеріал, живці традесканції, вода для поливу, ємність для висадки живців, землесуміш з чорнозему, торфу та піску у співвідношенні 1:1:1 (за об'ємом), міні-теплиця.

Джерела інформації.

1. Волобуєва Т.Б. Розвиток творчої компетентності школярів. Харків : Основа, 2005.
2. Дівакова І. Інтерактивні технології навчання у початкових класах. Тернопіль: Мандрівець. 2008.
3. Приходько С. Н., Михайловская М. Д. Цветы в квартире. Киев: Урожай, 1992. 281 с.
4. Сироватська Л. С., Гречишкін А.І., Білорусець Є.Ш. та ін. Азбука квітникаря. Київ: Урожай, 1993. 288 с.
5. Степура А. В. Енциклопедія домашнього декоративного квітництва: 5000 корисних порад фахівців. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2004. 384 с.
6. Черевченко Т. М. Довідник квітникаря-любителя. Київ: Урожай, 1994. 555 с.

Інтернет-джерела:
<https://floristics.info/ua/video/razmnozhenie/513-zhivtsyuvannya-kimnatnikh-roslin.html>
<https://www.youtube.com/watch?v=eoHcMiHgpjY>

Тип заняття. Комбіноване заняття.

План проведення заняття

1. Вступна частина

1.1. Організаційний момент

1.1.1. Вправа «Усмішка»

1.1.2. Прийом «Очікування»

1.2. Актуалізація опорних знань вихованців

1.2.1. Повідомлення керівника гуртка

1.2.2. Проведення квесту «Подорож країною кімнатних рослин».

Локація «Зелена скринька»

Локація «Знайомі прибульці»

Локація «Знайомі незнайомці»

Локація «Біологічні особливості рослин»

Локація «Складанка»

Локація «Знайди за малюнком рослину»

1. 3. Мотивація навчальної діяльності

1. 3.1. Інтерактивна вправа «Займи позицію»

1.3.2. Інтерактивний метод «Мозковий штурм»

1. 4. Тема заняття

2. Основна частина

2.1. Формування базових компетентностей.

2.1.1. Ознайомлення з декоративно-листяною рослиною Традесканцією білоквітковою. Перегляд відеоматеріалів про Традесканцію білоквіткову.

https://asterias.od.ua/76-tradeskantsiya-doglyad-v-domashnikh-umovakh-peresadka-i-rozmnozheniya.html

2.1.2. Перегляд фільму «Живцювання рослин».

https://www.youtube.com/watch?v=eoHcMiHgpjY

2.1.3. Фізкультпауза.

2.2. Практичне відтворення набутих компетентностей.

2.2.1. Пояснення з демонструванням. Розмноження декоративно-листяних кімнатних рослин способом живцювання.

2.2.2. Практична робота. Живцювання Традесканції білоквіткової.

2.2.3. Колективна робота. Складання пам'ятки «Правила догляду за кімнатними рослинами».

3. Заключна частина

3.1. Узагальнення та систематизація знань.

3.1.1. Прийом «Кубування»

3.2. Підведення підсумків заняття.

3.2.1. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

Хід заняття

1. Вступна частина.

1.1. Організаційний момент.

1.1.1. Вправа «Усмішка»

Добрий день!
Щоб заняття пройшло не марно
Треба сісти рівно й гарно,
І довкола озирнутись,
І сусіду посміхнутись.
А знання щоби здобути,
Треба всім уважним бути!

1.1.2. Прийом «Очікування»

Прочитайте слова у лівій і правій колонках.

– Виберіть у лівій колонці слово, яке характеризувало б те, що ви очікуєте від заняття?

– Виберіть у правій колонці – якість, що допомагає вам досягати мети.

Цікавим	Дисциплінованість
Навчальним	Уважність
Казковим	Творчість
Продуктивним	Активність
Веселим	Зосередженість
Загадковим	Наполегливість

1.2. Актуалізація опорних знань вихованців.

1.2.1. Повідомлення керівника гуртка.

Неповторне диво – квіти! Вони квітнуть для щастя, радості й добра, приносять у світ красу та ніжність.

Уявіть, як без кімнатних рослин виглядає будь-яке приміщення. Таке приміщення незатишне і непривітне. Крім цього кімнатні рослини зволожують повітря, очищають його від шкідливих речовин.

– Ви вже багато знаєте про кімнатні рослини, тому ваші знання допоможуть вас правильно виконати завдання пригодницького квесту «Подорож країною кімнатних рослин».

1.2.2. Проведення квесту «Подорож країною кімнатних рослин».

У квесті беруть участь 4 команди. Команди рухаються локаціями. Завдання кожної локації в інструктивній картці (Додаток А).

Кожна гра розпочинається з правил.

Правила квесту

1. Учасники квесту формують команди, обираються капітан.
2. Кожна команда отримує картку, за якою проходить локації.
3. Послідовність етапів визначена завданнями для отримання символів

квесту – фрагментів малюнку.

4. Команди мають пройти всі етапи квесту (6).

5. Після останньої локації команда приносить знайдену рослину керівнику гуртка.

✓ **Локація «Зелена скринька».** У скриньці – декоративно-листяна кімнатна рослина. Визначити її за описом (хлорофітум).

✓ **Локація «Знайомі прибульці».** Із переліку географічних назв учасникам потрібно вибрати батьківщину рослини (обрати одну відповідь із трьох варіантів):

традесканція (Америка, Австралія, Індія)

фікус (Мексика, Індія, Америка)

циперус (Китай, Африка, Австралія)

агава (Індія, Китай, Мексика)

сансев'єра (Америка, Японія, Індія)

аспарагус (Китай, Африка, Індія)

монстера (Індія, Китай, Америка).

✓ **Локація «Знайомі незнайомці»**

Завдання: позначити правильну відповідь.

1. Монстера:

- а) метелик;
- б) гризун;
- в) **ліана.**

2. Циперус:

- а) чагарник;
- б) **трав'яниста рослина;**
- в) дерево.

3. Фікус:

- а) річка;
- б) креветка;
- в) **рослина.**

4. Традесканція:

- а) красивооквітуха рослина;
- б) метелик;
- в) **декоративно-листяна рослина.**

5. Філодендрон:

- а) **рослина;**
- б) птах;
- в) комаха.

6. Хлорофітум:

- а) садова рослина;
- б) **кімнатна рослина;**
- в) комаха.

7. Молочай:

- а) ящірка;
- б) **сукулентна рослина;**
- в) риба.

8. Сансев'єра:

- а) садова рослина;
- б) **кімнатна рослина;**
- в) дерево.

9. Шефлера:

- а) овоч;
- б) тварина;
- в) **кімнатна рослина.**

10. Панданус:

- а) повзуча рослина;
- б) ліана;
- в) **декоративно-листяна**

✓ Локація «Біологічні особливості рослин»

Завдання: продовжить речення «Особливістю декоративно-листяних кімнатних рослин є красиве ... (листя)

✓ Локація «Складанка».

Завдання: прочитати назву за кодом: 23,21,1,6,7,22,15,1,18,27,12,32

А-1	Б-2	В-3	Г-4	Г-5	Д-6
Е-7	Є-8	Ж-9	З-10	И-11	І-12
Ї-13	Й-14	К-15	Л-16	М-17	Н-18
О-19	П-20	Р-21	С-22	Т-23	У-24
Ф-25	Х-26	Ц-27	Ч-28	Ш-29	Щ-30
Ю-31	Я-32	Ь-33			

23-Т 21-Р 1-А 6-Д 7-Е 22-С 15-К 1-А 18-Н 27-Ц 12-І 32-Я

(традесканція)

✓ Локація «Знайди за малюнком рослину»

У колекції кімнатних рослин теплиці знайти зображену на малюнку рослину і дати їй назву (Традесканція білоквіткова).

1.2.3. Підведення підсумку квесту.

Кожна команда правильно виконала всі завдання. В результаті проведеного квесту ви поповнили свої знання про декоративно-листяні кімнатні рослини.

1.3. Мотивація навчальної діяльності.

1.3.1. Інтерактивна вправа «Займи позицію».

– Діти, уявіть собі, що кімнатні рослини зникли. Давайте поміркуємо разом, чи насправді це така велика проблема: зникнення рослин. У нас є дві позиції:

- 1.Зникнення рослин не вплине на людей.
- 2.Зникнення рослин змінить життя людини.

Виберіть ту позицію, яку вважаєте правильною. Станьте під прапорцями відповідного кольору: червоний – перша позиція, зелений – друга. Обґрунтуйте свій вибір.

1.3.2. Інтерактивний метод «Мозковий штурм».

Дайте відповідь на питання: як можна розмножити кімнатні рослини? (діленням кореневища рослин, насінням, листками, частиною листка, живцями, цибулиною).

Сьогодні на занятті ми будемо вчитися розмножувати декоративно-листяну кімнатну рослину Традесканцію білоквіткову способом живцювання.

1.4. Тема заняття. Розмноження декоративно-листяних кімнатних рослин.

2. Основна частина.

2.1. Формування базових компетентностей.

2.1.1. *Ознайомлення з декоративно-листяною рослиною Традесканцією білоквітковою. Перегляд відеоматеріалів про Традесканцію білоквіткову.*

<https://asterias.od.ua/76-tradeskantsiya-doglyad-v-domashnikh-umovakh-peresadka-i-rozmnozheniya.html>

Традесканція популярна декоративно-листяна кімнатна рослина. Це пояснюється тим, що вона невибаглива в догляді і має декоративний вигляд. Безумовно, сучасних селекціонерів цікавлять більш яскраві екзотичні рослини, але для багатьох квітників традесканція була і залишається символом домашнього затишку.

Вегетативне розмноження забезпечує збереження в дочірніх організмів усіх ознак материнського, а також дає можливість швидко одержати значну кількість посадкового матеріалу. Одним із найпоширеніших штучних прийомів розмноження є живцювання. Але методика живцювання Традесканції білоквіткової недостатньо висвітлена в джерелах інформації. Тому актуальним є дослідження ефективного способу живцювання вищезазначеної рослини.

2.1.2. *Перегляд фільму «Живцювання рослин».*

<https://www.youtube.com/watch?v=eoHcMiHgpjY>

2.1.3. *Фізкультпауза*

Раз-два-три, вирости квіточки!
До сонця потягнулися високо—
Стало їм приємно і тепло!»
Вітерець пролітав,
Гілочками похитав.
Вліво похитнулися —
Низенько пригнулися.
Вправо похитнулися—
Низько пригнулися.
Вітерець, тікай!
Квіточки не ламай!
Нехай вони цвітуть, ростуть,

Дітям радість принесуть!

2.2. Практичне відтворення набутих компетентностей.

2.2.1. Пояснення з демонструванням. Розмноження кімнатних рослин способом живцювання.

Спосіб розмноження стебловими живцями – один із найбільш поширених серед квітників, у зв'язку з тим, що дуже велику кількість кімнатних рослин можна розмножувати таким чином.

Сьогодні ви навчитеся розмножувати Традесканцію білоквіткову.

2.2.2. Практична робота

Тема. Живцювання Традесканції білоквіткової.

Мета: навчити живцювати Традесканцію білоквіткову.

Завдання: висадити стеблові живці традесканції та здобути навички живцювання цієї рослини.

Обладнання: живці традесканції, відстояна вода для поливу, ємність для висадки живця, землесуміш з чорнозему, торфу та піску у співвідношенні 1:1:1 (за об'ємом), міні-теплиця.

Організаційний інструктаж. Роботу виконувати індивідуально, розпочинати за командою керівника гуртка.

Інструктаж з техніки безпеки під час проведення практичної роботи.

Безпечно поводитись з піками (дерев'яними паличками). Дотримуватись правил санітарної гігієни.

Хід роботи.

I. Використовувати заздалегідь приготовлені живці традесканції, які укорінилися у воді.

II. Робота за інструктивною карткою.

1. На дно горщика покладіть камінці розміром 2-3 см.

2. Зверху насипайте ґрунтову суміш для декоративно-листяних кімнатних рослин, ущільніть її рукою.

3. Дерев'яною паличкою зробіть в ґрунті ямку і посадіть в неї живець на глибину 2-3 см.

4. Притисніть паличкою ґрунт навколо живця, щоб не було пустот. Вирівняйте ґрунт навколо живця.

5. Полийте посаджені живці водою кімнатної температури.

6. Перенесіть квіткові вазони з живцями в тепле і добре освітлене місце, але не під прямі сонячні промені. (Додаток Б)

III. Перевірка якості виконаної роботи. Корекція допущених помилок. (Педагог акцентує увагу на помилках, здійснює їх виправлення).

IV. Звіт вихованців про виконану роботу.

V. Висновок.

Ви навчилися розмножувати Традесканцію білоквіткову стебловими живцями.

Щоб вона добре росла і розвивалася потрібно знати правила догляду за нею. Давайте разом складемо пам'ятку про те як доглядати за квітково-декоративними кімнатними рослинами.

2.2.3. Колективна робота. Скласти пам'ятку «Правила догляду за кімнатними декоративно-листяними рослинами».

1. Поливай квіти водою кімнатної температури. Влітку квіти поливай ввечері, взимку – вранці.

2. Розпушуй поверхню ґрунту в горщику паличкою, щоб до коріння потрапляло повітря. Будь обережний – не пошкодь коріння.

3. Витирай пил з великого гладкого листа вологою серветкою. Рослини з дрібним листям очищуй від пилу м'яким пензлем.

4. Обережно зривай сухе листя і гілочки. Слідкуй за чистотою квіткових горщиків та підставок.

3. Заключна частина

3.1. Узагальнення та систематизація знань.

3.1.1. Прийом «Кубування»

Кубик, діти, не простий,
Кубик, діти, чарівний.
Він доріжку прокладає,
Знання ваші перевіряє.

Завдання «Чарівного кубика»:

- Навіщо розмножувати рослини ?
- Якими способами розмножуються кімнатні рослини ?
- Який спосіб використовують найчастіше ?
- Яку частину рослини названо «живцем»?
- Де краще розмістити висаджені живці?
- Яке значення кімнатних рослин у житті людини.

3.2. Підведення підсумків заняття.

3.2.1. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

Учні тримають у руках символічний мікрофон і по черзі говорять: «Мій настрій після закінчення заняття, тому що,»

Додаток А

Картки-завдання для квесту

Локація «Зелена скринька».

Завдання: відгадайте, яка рослина в скриньці.

У народі її називають деревом щастя або зелений фонтанчик. Має довге, дугоподібне зелене листя. Рослина підвищує якість кисню, очищаючи його від токсинів.

Локація «Знайомі прибульці».

Завдання: з переліку географічних назв виберіть батьківщину даної рослини (обрати одну відповідь із трьох варіантів):

традесканція (Америка, Австралія, Індія)

фікус (Мексика, Індія, Америка)

циперус (Китай, Африка, Австралія)

агава (Індія, Китай, Мексика)

сансе'єра (Америка, Японія, Індія)

аспарагус (Китай, Африка, Індія)

монстера (Індія, Китай, Америка)

Локація «Знайомі незнайомці»

Завдання: позначити правильну відповідь.

1. Монстера:

- а) метелик;
- б) гризун;
- в) **ліана.**

2. Циперус:

- а) чагарник;
- б) **трав'яниста рослина;**
- в) дерево.

3. Фікус:

- а) річка;
- б) креветка;
- в) **рослина.**

4. Традесканція:

- а) красивооквітуха рослина;
- б) метелик;
- в) **декоративно-листяна рослина.**

5. Філодендрон:

- а) **рослина;**
- б) птах;
- в) комаха.

6. Хлорофітум:

- а) садова рослина;
- б) **кімнатна рослина;**
- в) комаха.

7. Молочай:

- а) ящірка;
- б) **сукулентна рослина;**
- в) риба.

8. Сансе'єра:

- а) садова рослина;
- б) **кімнатна рослина;**
- в) дерево.

9. Шефлера:

- а) овоч;
- б) тварина;
- в) **кімнатна рослина.**

10. Панданус:

- а) повзуча рослина;
- б) ліана;
- в) **декоративно-листяна**

Локація «Біологічні особливості рослин»

Завдання: продовжить речення «Особливістю декоративно-листяних кімнатних рослин є красиве ...»

Локація «Складанка»

Завдання: прочитайте назву за кодом: **23,21,1,6,7,22,15,1,18,27,12,32**

А-1	Б-2	В-3	Г-4	Ґ-5	Д-6
Е-7	Є-8	Ж-9	З-10	И-11	І-12
Ї-13	Й-14	К-15	Л-16	М-17	Н-18
О-19	П-20	Р-21	С-22	Т-23	У-24

Ф-25	Х-26	Ц-27	Ч-28	Ш-29	Щ-30
Ю-31	Я-32	Ь-33			

Локація «Знайди за малюнком рослину»

Завдання: у колекції кімнатних рослин теплиці знайдіть зображену на малюнку рослину і дайте їй назву.

Додаток Б

Інструктивна картка

1. На дно горщика покладіть камінці розміром 2-3 см.
2. Зверху насипайте ґрунтову суміш для декоративно-листяних кімнатних рослин, ущільніть її рукою.
3. Дерев'яною паличкою зробіть в ґрунті ямку і посадіть в неї живець на глибину 2-3 см.
4. Притисніть паличкою ґрунт навколо живця, щоб не було пустот. Вирівняйте ґрунт навколо живця.
5. Полийте посаджені живці водою кімнатної температури.
6. Перенесіть квіткові вазони з живцями в тепле і добре освітлене місце, але не під прямі сонячні промені.

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ –
СУМСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Пізнай себе і світ навколо

Сценарій виховного заходу

Підготувала керівник гуртка
Акіменко Віта Миколаївна

Суми – 2020

ВСТУП

Головна мета національної системи виховання: формування життєво-компетентної особистості, яка успішно реалізується в соціумі. Тому сучасна освіта вимагає переосмислення системи виховання, оновлення духовного відродження особистості на основі гуманізації, життєдіяльності учнів, створення сприятливих умов для його самореалізації в різних видах творчої діяльності.

Виховний захід «Пізнай себе і світ навколо» розроблений у формі заочної подорожі по листках календаря, де діти роблять «зупинки» на окремих його датах (*родинні, державні свята тощо*) та визначають важливість цих дат у суспільстві. Актуальність його пов'язана з тим, що він спрямований на задоволення потреби часу: знайти комплексний універсальний шлях всебічного гармонійного розвитку, навчання, виховання особистості, що враховує новітні розробки і заснований на природних якостях людини.

Головними завданнями заходу є: допомога дітям усвідомити унікальність своєї Батьківщини, повагу до історії, традицій, державних символів України, пробудити в учнів енергію життя, сформувати справжнього громадянина, який буде поважати й любити свою родину, рід; виховання загальнолюдських цінностей, стимулювання внутрішніх сил особистості до розвитку і самовиховання.

Виховний захід містить в собі бесіди, вірші, дидактичні ігри, загадки, ребуси, кросворди тощо. Включення до розробки ігрових моментів сприяє залученню вихованців до співпереживання, створенню відповідного емоційного настрою.

Тема. ПІЗНАЙ СЕБЕ ТА СВІТ НАВКОЛО.

Мета. Пробуджувати пізнавальний інтерес вихованців до історії рідного краю, його культури і побуту, поглибити знання про тваринний світ; розширити уявлення про здоровий спосіб життя, про корисні та шкідливі звички; оволодіння дітьми знаннями про поняття «толерантність», його ознаки і критерії.

Формувати життєву компетентність, національну самосвідомість вихованців, бажання примножувати і берегти свою національну культуру; вчити поважати життєвий досвід членів родини, прислухатися до їхніх порад, допомагати їм; сприяти усвідомленню учнями необхідності ведення здорового способу життя; сприяти розвитку комунікативних умінь, пізнавальної активності учнів, створенню атмосфери взаєморозуміння, співробітництва в процесі спільної діяльності та відпочинку.

Виховувати морально-етичні та громадянські якості вихованців, які в своїй життєдіяльності керуються загальнолюдськими принципами: любов до своєї рідної землі, почуття патріотизму, гордості за Батьківщину; любов і повагу до батьків; ціннісне ставлення до власного здоров'я та стимулювати бажання дбати про нього; почуття обов'язку та відповідальності, доброзичливе ставлення до інших людей.

Місце проведення. Актова зала.

Обладнання. Музична апаратура, мультимедійний проектор, носії інформації з записами фонограм, обладнання для проведення ігор.

Вікова категорія. Захід розраховано на учнів молодшого шкільного віку.

План заходу

1. Організаційна частина.

- 1.1. Розміщення учасників заходу.
- 1.2. Вступне слово ведучої. Оголошення теми та мети заходу.

2. Основна частина (пізнавально-ігрова).

- 2.1. Перша сторінка «Зима».
- 2.2. Друга сторінка «Весна».
- 2.3. Третя сторінка «Літо».
- 2.4. Четверта сторінка «Осінь».

3. Заключна частина.

- 3.1. Заключне слово ведучої.

Хід заходу

(Захід супроводжується презентацією)

Ведуча. Доброго дня всім присутнім у залі. Доброго і світлого дня усім, хто не байдужий до свого рідного краю, Батьківщини, народу, хто поважає свою державу та родину, хто розуміє особисту відповідальність за власні вчинки, хто добрий, чуйний та милосердний.

Ми раді вітати вас у нашому теплому і затишному колі.

Сьогодні ми з вами вирушимо у цікаву мандрівку по сторінках календаря, відмітимо деякі його важливі дати, про які ви, можливо, і не знали, та поговоримо про те, чому саме ці дати люди вважають важливими. До того ж подорож наша буде незвичною тим, що ми дізнаємося багато цікавого, не виходячи з приміщення. Але наша мандрівка розпочнеться лише тоді, коли ми зможемо зайняти місця в транспорті, яким будемо подорожувати. А щоб це зробити, треба відгадати, про що йдеться у пісні, музика якої зараз прозвучить.

(Звучить мінусова фонограма до пісні «На великій повітряній кулі».

Діти відгадують назву транспорту, на якому подорожуватимуть)

Ведуча. Молодці, ви швидко впоралися з першим завданням, і наш транспорт вже готовий до відправлення. Але для того, щоб потрапити до повітряної кулі, нам треба придбати квитки. Квиток буде дійсним, якщо ви дасте правильні відповіді на запитання, які з'являтимуться на екрані.

(На екрані по черзі з'являються запитання до кросворду, які коментує ведуча.

Діти дають відповіді, які записуються у кросворді по горизонталі.

Ключове слово по вертикалі – КВИТОК)

Кросворд «Квіток»

				1.	К	Л	И	Ч	К	О
				2.	В	Е	Р	Б	А	
		3.	К	А	Л	И	Н	А		
				4.	Т	Р	И	З	У	Б
5.	Д	Н	І	П	Р	О				
				6.	К	И	Ї	В		

1. Прізвище уславленого українського спортсмена, чемпіона з боксу. *(Кличко)*
2. Довгі, тонкі віти має,
В золото кору вкриває,
З гілок кошики плетуть,
В церкву раз на рік несуть. *(Верба)*
3. І червона, й соковита,
Та гірка вона все літо.
Припече мороз – вона
Стала добра й смачна. *(Калина)*
4. Герб України. *(Тризуб)*
5. Одна з найбільших річок держави. *(Дніпро)*
6. Столиця нашої країни. *(Київ)*

Ведуча. А тепер прочитаймо хором ключове слово. *(Читають)*

Молодці! Ви дали правильні відповіді на запитання, а значить отримали квітки.

Тож сіли зручніше, подорож розпочинається!

(Звучить таємнича музика)

Ведуча.

Розповім я вам про те,
Як Земля кругом іде:
Навесні струмки течуть,
Взимку як сніги метуть,
Влітку як живе природа,
Восени яка погода.

– Отже, відкриваємо наш календар і перегортаємо першу сторінку. А яку, ви дізнаєтеся, відгадавши загадку.

Все пухнастим снігом вкрила:

Луки, річку, гай, дома...

Білий ліс і поле біле —

Значить, вже прийшла ... *(відповідь: зима)*

– Оскільки календар розпочинається саме зимовим місяцем – січнем, першою сторінкою, яку ми перегорнемо, буде «ЗИМА». Скажіть, які зимові розваги ви знаєте? *(Відповіді дітей: катання на санчатах, ковзанах, лижах, ліплення снігової баби, гра в сніжки)*

Дуже легко здогадатись –

Всі ви любите погратись.

Дружно всім відповідати!!!

Будемо у сніжки грати? *(Діти відповідають: «Так!»)*

(Звучить музика. Проводиться гра «Сніжкобол». Завдання гравцям – з певної відстані попасти бутафорським сніжком у кошик. Переможець конкурсу нагороджується призом.

Можна провести гру наступним чином: обрати з учасників свята дві команди по 3-4 учасники. Команди отримують однакову кількість «сніжків», розташовуються по різні сторони «барикади» (лінія, яка розділяє сцену навпіл) та кладуть «сніжки» на підлогу. За сигналом ведучої учасники команд починають перекидати свої «сніжки» та ті, які падають на їхню територію, на бік супротивника, не переступаючи лінію. Через 1 хвилину ведучий подає сигнал для закінчення гри та підраховує кількість «сніжків» на території кожної команди. Виграє команда, яка має меншу кількість «сніжків», а більшу частину перекинула на бік суперників)

Ведуча. А про наступну нашу розвагу ви дізнаєтеся, відгадавши загадку.

Влітку відпочивають, взимку дітей катають. *(Відповідь: санчата)*

А ви любите кататися на санчатах? Так?! Тоді пропоную вам гру «Катання на санчатах».

(Звучить музика. Проводиться гра «Катання на санчатах». Завдання – на бутафорських санчатах провезти повітряну кульку до відмітки і назад, не загубивши її. Хто швидше? Переможець конкурсу нагороджується призом)

Ведуча. Але зима приносить нам ще й чудові свята. Які? *(Відповіді дітей: Свято Миколая, Новий рік, Різдво Христове, Маланки та Василя, Водохреща)*

– А які традиції, пов'язані з цими святами, ви знаєте? *(Відповіді дітей)*

Розгадування ребусів

7Я

Р1а

Сім'я

Родина

– Як ви можете пов'язати між собою відгадки до ребусів та згадані вище свята? *(Саме ці свята називають родинними, оскільки прийнято їх святкувати*

у дружньому родинному колі. І девізом до них є вислів: «Єднання родини – єднання країни!»)

А що дитині треба?	Й батька дорогого
Дім красивий, білий.	Чути добре слово.
І, як світлий образ,	А ще гарно б мати
Мамин погляд добрий,	І сестру, і брата.

– Про кого розповідає вірш? (*Про родину*)

– Діти, а що таке сім'я на вашу думку? (*Відповіді дітей*)

– Коли ви чуєте чи вимовляєте це слово, кого ви уявляєте? (*Маму, тата, дітей, брата, сестру*).

– Так, мама – берегиня роду, тато – господар дому. Без дітей родина не буде по-справжньому щасливою. Вони малі помічники, радість для своїх батьків.

– Діти, хто ще входить до складу сім'ї? (*Відповіді дітей*) Так, вірно бабуся і дідусь. Дідусь і бабуся – це супутники дитинства. Вони вчать дитину життєвої мудрості, передають свій досвід життя.

Дідусь, бабуся, тітка, дядько, двоюрідні брати, двоюрідні сестри – це родичі, або рідня. Вони не просто близькі й дорогі вам, а ще й одного роду.

З роду в рід кладе життя мости,
Без коріння саду не цвісти,
Без стремління човен не пливе,
Без коріння сохне все живе.

– Як дерево тримається на корінні, так і кожен рід тримається на найстарших його членах, бо саме вони мають великий досвід життя і допомагають молодим.

А родовідне дерево, з яким всі ви вже напевно знайомі, часто називають деревом пам'яті, бо кожна людина, яка приходить у цей світ, повинна залишити про себе пам'ять. Ми маємо пам'ятати про них, шанувати свій рід, бо він дав нам життя. А рід до роду – то вже цілий наш **народ**.

Ось послухайте легенду про наше славетне дерево роду. Колись давним-давно на нашій рідній землі перекидали люди маленьку насінинку, ніби зігріваючи її своїми руками. Та й вирішили дати їй життя - посадили. Опинившись у ґрунті, зернятко не гаяло часу, одразу проросло. Із землі пробився ніжний паросток, який з часом виріс у розкішне дерево, яке й об'єднало всі народності України в єдину родину. Тому й називають таке дерево деревом роду, бо стовбур у нас один, а ви, діти, - його гілочки, такі різні, талановиті, неповторні.

Дуже багато легенд, віршів, пісень, прислів'їв та приказок присвячував наш народ родині. Давайте перевіримо ваші знання народного фольклору та спробуємо поєднати «розірвані» прислів'я.

(На екрані з'являється таблиця з двох стовпчиків. У другому записані продовження прислів'їв, початки яких по черзі з'являються у першому. Ведуча читає першу частину прислів'я, а діти повинні доповнити її продовженням з другого стовпчика. Коли звучить вірна відповідь, на екрані висвітлюється стрілочка, що з'єднує початок та кінець прислів'я)

Добрі діти - батькам вінець,	→	немає перекладу.
Козацькому роду	→	а злі діти - батькам кінець.
Шануй батька й неньку,	→	які батьки, такі й діти.
Яке дерево, такі його квіти,	→	то й буде тобі гладенько.
Немає цвіту, білішого, як цвіт на калині,	→	немає роду ріднішого, як мати дитині.

Ведуча. Розшифровані вами прислів'я ще раз доводять, що міцна сім'я – це найбільше щастя на землі. І тільки в тій сім'ї лад, де всі люблять один одного, поважають один одного, турбуються про всіх членів родини.

Пропоную повернутися до свят і пригадати, яке з них розпочинає цикл родинних свят. Новий рік з подарунками Діда Мороза, іграми та хороводами біля новорічної ялинки. Я знаю, що всі діти дуже люблять це свято і тому пропоную пограти в гру «Хто швидше прикрасить ялинку». А щоб вибрати учасників для цього конкурсу, я задам декілька зимових запитань.

1. Сніг на полях,
Лід на річках,
Метелиця гуляє.
Коли це буває? *(Взимку)*
2. Росте вона зимою
Донизу головою
Прозорою, тонкою,
Біло-голубою. *(Бурулька)*
3. Узимку хто, скажіть мені,
Малює квіти на вікні? *(Мороз)*
4. Плету хлівець на четверо овець,
А на п'яту окремо. *(Рукавичка)*
5. По стежині, по дорозі
Бігти я у них не в змозі,
По снігу не йдуть як слід:
До вподоби – тільки лід. *(Ковзани)*
6. Дві дощечки, дві сестри
Несуть мене із гори. *(Лижі)*
7. Біле, а не цукор, м'яке, а не вата, без ніг, а йде. *(Сніг)*
8. Гарна зірка сніжно-біла
На рукав мені злетіла,
Поки ніс її сюди,
Стала краплею води. *(Сніжинка)*

(Діти, які дали правильні відповіді, виходять на сцену, діляться на дві команди та розташовуються на лінії старту. Серед учасників команд обираються по одному – «ялинки», які займають позиції на лінії фінішу напроти своїх команд)

– Учасники у нас є. А умови конкурсу такі: кожен з вас отримує різнокольорові іграшки, шишки, кульки тощо. Ваше завдання – прикрасити новорічні ялинки. За моїм сигналом кожен з учасників команд по черзі добігає до своєї «ялинки», прикріплює до неї іграшку та повертається назад, передаючи естафету наступному гравцеві. Виграє команда, яка швидше та якісніше виконає завдання.

(Звучить фонограма пісні про ялиночку. Проводиться гра «Хто швидше прикрасить ялинку». Команда-переможець конкурсу нагороджується призом)

Ведуча. Ви не дуже втомилися? Який у вас настрій? Тоді продовжимо нашу подорож сторінку і перегортаємо наступну.

(Звучить таємнича музика)

Ведуча. Все у зелені довкола:

Пасовища, ліс і поле.

Мчать струмочки до ріки,

Ліплять гнізда ластівки,

І в сороки новина -

Облетіла всіх вона,

Сповіщаючи: - ... *(Весна)*

Правильно, мова йде про весну. І це є наша наступна сторінка – «ВЕСНА». Тож пригадаємо весняні свята. *(Відповіді дітей)*

Ведуча. Перше свято, яке ми згадали – 8 Березня – Міжнародний жіночий день. Цього дня ми вітаємо всіх жінок світу, а особливо найрідніших нам – мам. Історія свята почалася в ХІХ столітті, і було воно приурочене до дня боротьби за права жінок. Саме 8 березня 1857 року в Нью-Йорку пройшла демонстрація працівниць швейних і взуттєвих фабрик. Тоді вони вимагали, щоб

їм надали десятигодинний робочий день, прийнятні умови для роботи і рівну зарплату з чоловіками. До цього жінки працювали по 16 годин на добу і отримували за малу зарплату. Забігаючи наперед, хочу повідомити, що цієї пори року людство присвятило ще одне свято дорогим мамам – День матері, який відмічається другої неділі травня. У далекі часи дітей в ранньому віці, батьки яких були низького достатку, відсиляли працювати далеко від дому, а гроші, які вони заробляли, відсилались в сімейний бюджет. І тільки раз на рік дітям дозволялося провести один день вдома з батьками. Вони приносили матерям і бабцям невеличкі подарунки, такі як букетики квітів або ж свіжі яйця. Тепер в цей день діти дарують матерям і бабцям букетики квітів і виконують за них всю домашню роботу.

Якщо говорити між нами, то все починається з мами. Мама! Чи є на світі слово прекрасніше й ніжніше? У матері добрі й ласкаві руки, найвірніше, найчутливіше серце, воно ніколи не залишається байдужим до радощів і турбот дітей. Мама – це той вогник добра, що вічно сяє для нас.

Пропоную провести «Поетичну хвилинку» та присвятити її найріднішій людині – мамі.

(Проводиться «Поетична хвилинка». Заздалегідь підготовлені діти читають вірші про маму. Можна провести конкурс читців: бажуючі взяти у ньому участь отримують роздруковані вірші та 1 хвилину на підготовку, після чого по черзі виразно читають вірші. За допомогою глядацьких оплесків визначається переможець)

1. Мама, мамочка, матуся,
Я до неї пригорнуся.
Вона добра і привітна,
Ніби сонце в небі, світла.	2. Як в гніздечку пташка
Пташенят голубить,
Так і кожна мама
Діток ніжно любить.
3. Снилось мені ясне сонце,
що в хаті світило,-
а то лиш так моя мама	4. Полетять з гніздечка
Діти-пташенята,
Та завжди матуся

дивилася мило.

Буде їх чекати.

5 Снилась мені ягідочка,
як мед солоденька,
а то мене цілувала
мама дорогенька.

6. Пригорне до серця
Теплими руками.
Дітям і дорослим
Добре біля мами.

Ведуча. Квітень місяць називають екологічним, тому що саме у квітні ми відзначаємо декілька екологічних свят. Так третьої суботи квітня святкуємо День довкілля, а за ним 22 квітня – Всесвітній день Землі. Український День довкілля організовується спеціальним комітетом, який займається підготовкою заходів, пов'язаних з висадкою рослин в лісах і парках, прибиранням паркових територій, ліквідацією стихійних звалищ в громадських місцях, місцях відпочинку і дозвілля. Одним з основних заходів Всесвітнього дня Землі вважається озеленення вулиць, міст, країн тощо. Також це свято відзначається для того, щоб звернути увагу людства на те, що багатства Землі потрібно берегти, щоб передати їх наступним поколінням людей.

– А яке свято відзначаємо 1 квітня? (*Відповідь дітей: «День сміху»*) Але крім цього 1 квітня – День зустрічі птахів. Це час прильоту пернатих із зимівель. За традицією в цей час в очікуванні пернатих розвішуються шпаківні, дуплянки та інші «пташині будиночки». Повернення птахів святкується також як прихід весни.

Ведуча. І саме тому я хочу запросити вас до казково прекрасного весняного лісу.

Сонце в мандрівку нас закликає,
І про дорогу оповіщає.
Йдіть, мої любі, під ноги дивіться.

Звірам і птахам ніжно вклоніться.
Несіть ви їм ласку у кожній долоньці
Разом із промінням веселого сонця.

Ведуча. Отже ідемо, милуємося природою та чудовими пташиним співом.

(Звучать пташині голоси. На екрані відео про птахів)

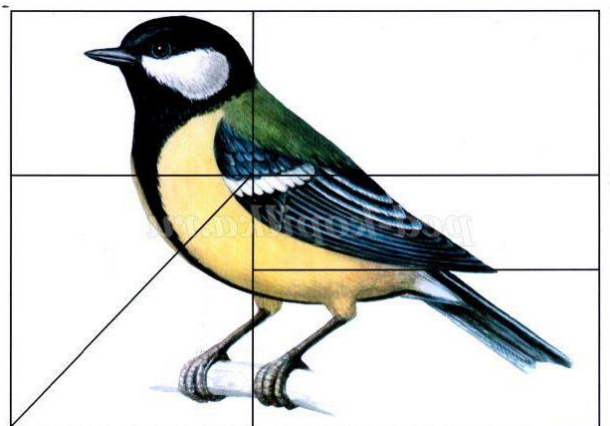
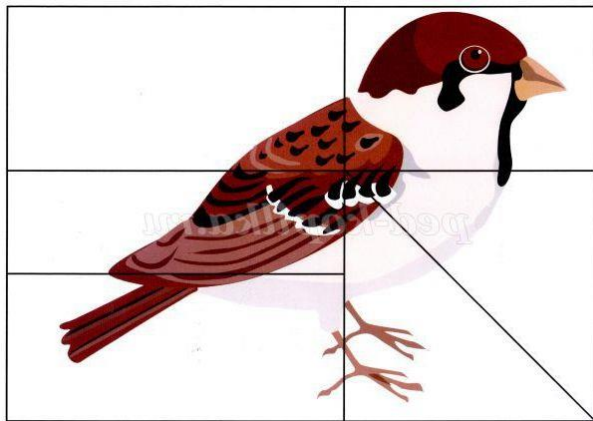
Ведуча. А наскільки добре ви знайомі з птахами рідного краю, ми зараз перевіримо.

(Проводяться ігри)

1. Що за птах? *(Розгадування ребусів)*
2. Відгадування кросвордів. *(Осілі та перелітні птахи)*
3. Загубилися слова. *(Вставити в речення пропущені слова)*
4. Конкурс кмітливих. *(З поданих букв потрібно скласти якомога більше назв птахів)*
5. Вчимося любити природу. *(Ведучий промовляє фразу, а глядачі повинні зробити висновок: людина, яка це робить, любить природу чи не любить)*
6. Збери пазли. *(Із залу обираються 2 команди по 7 учасників. За поданим зразком гравці повинні виконати аплікацію птаха, по черзі наклеюючи на аркуш, закріплений на фліпчарті, по одній деталі: крила, ноги, тулуб, голова, дзьоб тощо. Виграє команда, яка швидше та якісніше виконає завдання)*

Ведуча.

Ніколи не зробимо шкоди
Ми пташці у ріднім краю.
Нехай звеселяють природу –
Співають для нас у гаю.

(Звучать пташині голоси)

Ми друзі і вірні, і щирі,
Бо ми бережем повсякчас
Пташок, що літають у вирій,
І тих, що зимують у нас.

Ведуча. А перша субота квітня закликає нас до здорового способу життя. Саме цього дня ми святкуємо Всесвітній день охорони здоров'я. Він проводиться для того, щоб люди замислились над значенням здоров'я у їхньому житті і почали працювати над тим, щоб здоров'я людей у всьому світі поліпшилось.

А щоб дізнатися, чи прагнуть до цього учасники нашого сьогоднішнього заходу, пропоную вам всім разом виконати мої завдання. Ті, кого стосується сказаний мною вислів, повинні підвестися, підняти руки вгору, голосно промовити «Я!» та тихо сісти на стілець. Отже підніміться ті, хто:

- сьогодні поснідав;
- робить ранкову зарядку;
- зараз відчуває себе здоровим на 100%;
- вважає, що здоров'я – це не тільки відсутність хвороб, а й здорові думки;
- має гарний настрій.

Ведуча. Молодці! Це просто чудово, що всі ви маєте гарний настрій. Народна мудрість говорить: «Здоров'я – найбільший скарб у житті». Тож я із задоволенням хочу запросити вас до Храму здоров'я, фундамент до якого ми разом з вами закладемо. А міцними цеглинами стануть ваші правильні відповіді на запитання.

Існують певні правила, яких повинна дотримуватися людина, щоб бути здоровою. Для здорового способу життя характерні корисні звички.

- Які ви знаєте корисні звички? (Відповіді дітей)

Правила, написані на аркушах, необхідно прикріпити на стенд.

1. Вставай щодня в той самий час.
2. Чисть зуби двічі на день.
3. Регулярно вживай їжу.
4. Мий руки після туалету.
5. Регулярно виконуй фізичні вправи.
6. Виконуй обіцянки.
7. Будь ввічливим.
8. Частіше посміхайся.
9. Не будь жадібним і заздрисним.
10. Говори ввічливі слова.

(Ведуча прикріплює вислови на будиночку, цеглинами в якому є аркуші з правилами)

Ведуча. Ці звички корисні для вашого здоров'я. Їх так і називають – **корисними**.

– Хто хоче бути почесним мешканцем **Храму здоров'я**? Це не просто, адже існують ще **шкідливі** звички.

– Які ви знаєте шкідливі звички? *(Куріння, алкоголь, наркотики)*

– Так, паління, наркотики та вживання алкогольних напоїв – шкідливі звички, бо завдають значної шкоди здоров'ю.

– А що обов'язково ми повинні вживати в їжу, щоб мати міцне здоров'я? *(Вітаміни)*

Термін «вітаміни» походить від латинського слова «віта», що означає «життя». Вітаміни потрібні для нормального росту і розвитку дітей. В організм вони потрапляють з їжею. Отже, діти, треба вживати різноманітну їжу, щоб збагатити свій організм вітамінами.

– У яких продуктах вітамінів найбільше? *(В овочах та фруктах)*

– А які корисні овочі чи фрукти ви знаєте? *(Відповіді дітей)*

І зараз саме ці чудові фрукти пропонують зробити вам невелику розминку.

Хлопчики й дівчатка,

Колони рівняйте

І розминку-веселинку

Дружно починайте.

(Проводиться гра «Фруктова зарядка». На екрані демонструється відео «Фруктова зарядка». Діти під музику повторюють рухи за «фруктами»)

Розгадування кросворду «Спорт»

1. **Відгадайте слово-підказку.** Чим треба займатися, щоб стати сильним, здоровим, витривалим, мати гарну статуру? *(Спорт)*

2. Нерозлийвода із братом – виступаємо у двох.

Я йому підсвічу сцену, він співає: «Ух» та «Ох»! (*Блискавка*)

3. Ухоплю його за роги, розжену колеса-ноги,
Ріжки знизу покручу й по дорозі полечу. (*Велосипед*)

4. Лісом він котився з ревом, їв траву, кущі, дерева.
А коли напивсь води – стих і згаснув назавжди. (*Вогонь*)

5. Я біла і тендітна, зелені маю коси.
І навесні п'ють люди мої цілющі сльози. (*Береза*)

6. Всім перехожим я моргаю, щоб пильно глянули на мене.
Очей же я аж троє маю: червоне, жовте і зелене. (*Світлофор*)

					1.						
		2.	Б	Л	И	С	К	А	В	К	А
3.	В	Е	Л	О	С	И	П	Е	Д		
		4.	В	О	Г	О	Н	Ь			
			5.	Б	Е	Р	Е	З	А		
		6.	С	В	І	Т	Л	О	Ф	О	Р

Ведуча. Отже ми з вами з'ясували, що необхідно робити, щоб бути здоровими, сильними, красивими. Треба займатися спортом, дотримуватися режиму дня, правильно харчуватися.

Ведуча. Скажіть, діти, а які перші весняні квіти ви знаєте? (*Відповіді дітей*)

Зацвітають навесні

Білі квіти лісові.

Їх не варто, друже, рвати.

Слід ці квітки охороняти. (*Підсніжники*)

Зараз ми з вами під музику будемо передавати по колу підсніжник. Щойно музика зупиняється, той, у кого в руках він опиниться, порадує нас своєю творчістю: заспіває, затанцює, загадає загадку або прочитає вірша.

(*Звучить фонограма. Проводиться гра «Підсніжник»*)

Ведуча. Дякую учасникам. Ви всі молодці. А ми поспішаємо перегорнути наступну сторінку календаря.

Ведуча.

Літечко-літо дощиком вмите,

Літечко-літо сонцем зігріте.

Босії ніжки – геть босоніжки,

Килим-травичка п'яти лоскоче.

Ой, розсмішити, мабуть, нас хоче!

Наступна сторінка – «ЛІТО». І зараз, узявши кошики, ми з вами вирушимо до літнього саду по ягоди. І наш перший літній конкурс – «По малину в сад підемо». Для участі в ньому треба обрати дві команди по п'ять учасників. *(На сцену виходять бажані взяти участь у конкурсі)* Збирати та переносити ягоди до кошика ви будете ложками. *(Ведуча роздає командам розписні ложки)* Переможе та команда, яка першою збере ягоди та наповнить кошик. Увага! Приготувались! Почали!

(Звучить фонограма пісні про літо. Проводиться гра-естафета)

Ведуча. Молодці! Отримайте свої призи. А наш наступний конкурс для хлопчиків. *(Для участі в конкурсі запрошуються два хлопчики, які люблять*

грати у футбол) Уявіть, що ви грали у футбол і не помітили, як стемніло. День підійшов до завершення, а рахунок у грі залишився рівний. Але ж треба визначити переможця. Давайте продовжимо гру в темряві. Адже вирішальний гол повинен бути забитий. Перед вами на відстані шести кроків лежить м'яч. Ми зав'яжемо вам очі, три рази повернемо навколо своєї осі. Після цього ви, зробивши шість кроків, повинні вдарити по м'ячу. Хто вдарить точніше – той і переможець.

(Звучить музика. Проводиться гра «Футбол»)

Ведуча. Дякую за оплески нашим глядачам і вболівальникам. І саме для них – гра «Бджолиний рій». *(На сцену запрошуються 8 бажуючих)* Всі ви – «бджілки». Поки звучить музика, ви повинні бігати – «літати» та «дзижчати». Щойно музика зупиняється, кожен з вас повинен схопити квітку. Квіток на одну менше, ніж учасників. Той, кому не дістанеться квітки, вибуває, а гра продовжується. Переможе найспритніша «бджілка», в руках у якої буде остання квітка.

(Гравці отримують маски бджілок. Звучить музика. Проводиться гра «Бджолиний рій»)

Ведуча. Ми з вами весело зустріли літо іграми та розвагами. А тепер я пропоную згадати важливі для всіх нас літні свята. *(28 червня – День Конституції, 23 серпня – День Прапора, 24 серпня – День Незалежності)* Це наші державні свята, які кожен з вас повинен знати.

Погляньте всі на екран. Перед вами карта України. Проміння сонця осяває нашу землю, наше місто, нашу домівку і школу. Все пронизує почуття любові.

Тепло своїх долонь і розуму, і серця

Я Україні милій віддаю.

Люблю твої ліси, степи, річки й озерця,

Й ліричну пісню лагідну твою.

І українську мову чарівну й багату,

Та рушники у квітах на стіні.

Люблю наш щедрий рід, в садочку білу хату,

Й розлогий кущ калини при вікні...

А давайте разом висловимо свою любов до нашої країни віршованими рядками, які спробуємо доповнити, вставляючи останнє слово:

Ми дуже любим весь наш край,

І любим У _____ (Україну),

Її лани, зелений гай,

В саду рясну _____ (калину).

Там соловейко навесні

Співає між гілками.

І ми співаємо _____ (пісні) –

Змагається він з нами!

(М. Познанська)

Погляньте на карту Європи. Тут, у самому центрі, є наша рідна Україна, наша Батьківщина, яка має свою землю, свою мову, культуру, історію, власні звичаї і традиції та неповторні державні символи, про які нам повідає казка (читає казку):

Давним-давно жила одна жінка. І було у неї три сини. Росли сини чесними, сміливими і дуже любили свою матір, готові були віддати за неї своє життя. Підросли вони і вирішили піти в люди та прославити свою матір. Першим пішов старший син. Мати, щоб він про неї пам'ятав, подарувала йому корону з трьома промінчиками.

Пішов син. І за корону, яка зігрівала людей і вела вперед, показувала дорогу до кращого життя, дали першому сину ім'я – Тризуб.

Середньому сину мати в дорогу подарувала синьо-жовтий одяг. Своїми хорошими справами прославив він свою матір. Дали йому ім'я – Прапор.

А там, де був молодший син, звучала дзвінкоголоса пісня, тому що мати подарувала молодшому сину голос солов'я. І дали йому ім'я – Гімн. З того

часу йдуть завжди разом – Тризуб, Прапор і Гімн, прославляючи рідну матір.
(Демонстрація символів)

А хто ця матір? Це Україна.

Кожна держава має свої символи. Це візитна картка кожної країни. І наша Батьківщина також має державні символи, за якими її пізнають у світі. Давайте ще раз назвемо їх. *(Відповіді дітей: синьо-жовтий прапор, золотий герб-тризуб, головна пісня держави – гімн)*

Ведуча. *(Тримає в руках дві повітряні кульки синього та жовтого кольорів)* А тепер пропоную вам згадати, що ж означають кольори прапора.

(Проводиться гра «Кольори прапора». Діти відповідають на запитання. 6 учнів, які відповіли правильно, виходять на сцену, діляться на дві команди, кожна з яких обирає собі кульку. Потім по черзі команди повинні назвати речі, природні об'єкти, які мають колір їхньої кульки. Команда, яка останньою називає об'єкт, перемагає)

Ведуча. А які обереги українського народу ви знаєте? *(Відповіді дітей)*

Так, це верба і калина, вишитий рушник, святкове великоднє яйце – писанка, український віночок, у якому 12 квітів, усі вони лікарські, і кожна – оберіг *(деревій, барвінок, безсмертник, квіти вишні і яблуні, ружа, мальва і півонія, любисток і волошки, ромашка, хмель)*

Ведуча. І ми сьогодні з вами сплетемо віночок для нашої України. Тільки це буде не зовсім звичний для нас вінок. Це – вінок нашої любові до країни, де ми живемо, який складатиметься з маленьких сердечок.

(Проводиться гра «Сплети віночок». Із залу обираються дві команди по 6-8 учасників. На лінії фінішу розташовуються дві роздруковані на папері карти України, два стільці, на яких лежать паперові сердечка та клей-олівець. Учасники команд за сигналом ведучої по черзі добігають до стільця, приклеюють одне сердечко на карту України і повертаються назад, передаючи естафету наступному гравцеві. Виграє команда, яка першою виконає завдання)

Ведуча. Ми - єдина країна! Незважаючи на усі негаразди, що відбуваються зараз, всі ми прагнемо одного – миру, спокою, міцної та квітучої держави та чистого неба над головою.

На цих словах ми перегортаємо літню сторінку і рушаємо далі.

(Звучить таємнича музика)

Ведуча. А наступна сторінка – «ОСІНЬ».

Коли вона загляне в сад –

Налетється соком виноград,

І різні яблука ренет

Солодкі стануть, наче мед.

Коли огляне баштани –

Надмуться гордо кавуни,

І запишається в хустках

Товста капуста на грядках.

Як помандрує по гаях

З чарівним пензлем у руках –

Все розмалює на путі,

Берези стануть золоті!

І ми її уклінно просим: –

Заходь у гості, щедра осінь!

Ведуча. Діти, а які дари осені ви знаєте? *(Відповіді дітей)*

Ось листок. Іще листок,

А під ним сидить грибок,

У вогкій оселі, в моховій постелі.

Брилик має та ховає,

Листям зверху прикриває.

А ви любите збирати гриби? Чудово! Двох любителів грибів я запрошую взяти участь у конкурсі «Грибники». Завдання – із зав’язаними очима зібрати якомога більше грибів за одну хвилину.

(Звучить музика. Проводиться гра «Грибники». Переможцю вручається приз)

Ведуча.

Срібний вересень кличе до школи.

Свято в кожному місті й селі.

Сміх дитячий і радість довкола,

Квіти, квіти на рідній землі!

Восени знову починається навчальний рік. Скажіть, а пісні про школу ви знаєте? Тоді я запрошую вас для участі в конкурсі «Вгадай мелодію». За кожную вгадану мелодію я буду давати вам жетон, а потім за кількістю набраних жетонів ми визначимо переможця.

(Звучать мелодії пісень про школу. Переможцю вручається приз)

Ведуча. А які ще осінні свята вам відомі, окрім Дня знань? *(Відповіді дітей)*

2 вересня – День міста.

– А чи знаєте ви, чому наше місто так називається? *(Місто Суми засноване на місті старої фортеці, саме там, де в Псел вливалася річка Сума, яка в свою чергу приймала тут у себе річку Сумку. По імені річки Суми було*

названо місто, яке спочатку носило ім'я «Сумін-город», а потім стало Сумами)

– А в якій області живемо ми з вами?

Сумщина – край, в якому ви живете, навчаєтеся, а згодом будете працювати.

Сумщина – чудовий край річок та озер, незайманих боліт і родючих ланів, соснових лісів та дібров, березових гаїв.

Сумська область була утворена 10 січня 1939 року. Обласний центр – м. Суми.

– А які великі міста області ви знаєте? (Відповіді учнів)

Так, найбільші міста: Суми, Конотоп, Ромни, Охтирка, Шостка. Всього в Сумській області 15 міст, 20 селищ міського типу, 1499 сіл. Міста Сумщини утворилися в різний час, є як старі, так і відносно молоді. Давні міста: Глухів, Путивль, Ромни.

Заповідні місця мого краю

Ведуча. А зараз пропоную вам відвідати відомі місця Сумщини. Буде дуже добре, якщо ви їх упізнаєте.

Банний яр

Сумський район, село Могриця, Банний яр. Яка тиша! А до неї додається запах, який ніколи не забудеш! Так пахне лунарія оживаюча – рослина рідка, занесена до Червоної книги. На Україні зустрічається тільки в Карпатах і у нас, на Сумщині.

Тростянецький дендропарк

Тростянецький дендропарк. Подорожуючи по дендрарію, не стомлюєшся дивуватися – невже все це зробила людина. Скільки ж треба праці, часу, терпіння, щоб створити ось такий ліс.

Михайлівська цілина

Лебединський район, Михайлівська цілина. Чудовий, унікальний заповідний куточок степу.

Шелехівське озеро

Лебединський район, Шелехівське озеро. Виникло воно мільйони років тому. З вертольоту лісове озеро нагадує велику розігнуту блакитну підкову із зеленою плямою острівка посередині.

Пам'ятник мамонту

Недригайлівський район, село Кулішівка. До села часто повертають легкові автомобілі, автобуси з туристами. А притягує їх унікальний пам'ятник. Не людині, не історичній події – мамонту, який поставлено на місці, де був знайдений скелет доісторичної тварини.

Спадщанський ліс

А ось шумить Спадщанський ліс, Путивльський район. Тут знаходиться меморіальний комплекс, присвячений прославленому партизанському з'єднанню, яким командував двічі Герой Радянського Союзу Семен Васильович Руднєв.

Ось така вона, славетна Сумщина. І, повертаючись до рідного міста, хочеться дізнатися, наскільки добре знаєте ви його. А завдання наступне: на зображеннях відгадати куточки свого міста і вказати правильні їх назви.

(Проводиться гра «Відгадай»)

Ведуча. Молодці! Ви добре впорались із завданням, і це вкотре доводить, що наше підрастаюче покоління знає, любить свій рідний край.

Зараз ми перевіримо, наскільки ви умієте підтримати один одного, радіти вмінням, інтересам і мріям інших.

Вправа «Оплески»

(Мета: підвищення настрою і самооцінки, активізація учасників заходу)

Ведуча. А зараз, друзі, хочу запропонувати вам гру «Оплески».

Прошу встати всіх тих, хто володіє певними вміннями або якостями, які я називатиму. Інші учасники аплодують тим, хто встав.

Встаньте ті, хто вміє:

– малювати;

– грати на гітарі;

– танцювати;

– плавати.

– вишивати;

Встаньте ті, хто мріє стати:

– вчителем;

– візажистом;

– юристом;

– навчитися грати у великий теніс;

– міліціонером;

– хто мріє стрибнути з парашутом.

– Молодці, ви дуже добре підтримували один одного. І по ваших обличчях я бачу, що настрої у вас значно покращився, з'явилися усмішки. Тож продовжимо наше спілкування.

Ведуча. Життя людини – великий простір, таємниця, яка будується на певних цінностях. Ми не можемо уявити життя без людської доброти, порядності, почуття гідності, працелюбності, протистояння злу. Вони є безцінними, тому що їх неможливо придбати ні за які гроші.

**

Ведуча. Ось і завершується наша подорож і це наша кінцева зупинка. Нехай завжди панує у нас мир, дружба, злагода, щастя, а в кожному серці завжди горить сонечко доброти та любові до Батьківщини, до людей, до природи.

Вже довгий час календар в нас висить на стіні.

Він по листку щодоби відраховує дні.

От і сьогоднішній день до кінця підійде,

І з нього, мов з клена, черговий листок опаде.

І, перегортаючи останню сторінку календаря, хочеться згадати ще одне свято – перша п'ятниця жовтня – Всесвітній день посмішки. Для того, щоб люди стали привітливішими та добрішими, достатньо посміхнутись, бо завдяки усмішці у світі стає набагато тепліше і затишніше. Що може бути дорожче за посмішку дитини, батьків, друзів. І саме посмішка надає очам блиску, а словам доброту та ласку. Тож посміхнімося один одному!

(Діти отримують у подарунок смайлики)

– І на цій оптимістичній ноті пропоную повернутися назад. Сіли зручно і полетіли!

(Звучить таємнича музика)

Ведуча. Кожна людина живе лише один раз. І що б не сталося у кожного з вас у житті, завжди пам'ятайте, що ви людина.

– Відкриваємо навстіж своє серце і душу для друзів, близьких і рідних. Життя таке прекрасне, тож поспішайте творити добро на землі.

– Ми дякуємо всім учасникам заходу і, як завжди, говоримо: «До побачення! До нових зустрічей!»

